

บทที่ 4

ลักษณะการกระจุกตัวของอำนาจในชุมชนเมืองพัทยา

ลักษณะทางการเมืองที่สำคัญของเมืองพัทยาคือ การกระจุกตัวของอำนาจอยู่เฉพาะกลุ่ม และอย่างต่อเนื่องยาวนานตั้งแต่เริ่มจัดตั้งเมืองพัทยา ทำให้ระดับการแข่งขันทางการเมืองระหว่างกลุ่มการเมืองต่างๆ ต่ำ จนกระทั่งในปัจจุบันเมืองพัทยามีสภาพทางการเมืองที่เรียบเหวหรืออาจกล่าวได้ว่า "ไม่มีการแข่งขันทางการเมือง" ซึ่งจะสอดคล้องกับสมมติฐานในส่วนแรกที่ว่า "อำนาจของชุมชนเมืองพัทยามีลักษณะกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม"

ตามทฤษฎีโครงสร้างอำนาจในชุมชน บุคคลที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจคือชนชั้นนำของชุมชน ซึ่งจะเป็นคนจำนวนน้อย ดังนั้นผู้อยู่ในโครงสร้างอำนาจของเมืองพัทยาก็จะเป็นกลุ่มชนชั้นนำซึ่งมีจำนวนน้อยของเมืองพัทยาด้วย และกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้มีอำนาจและอิทธิพลในการตัดสินใจของชุมชน การศึกษาโครงสร้างอำนาจ มีนัยของการศึกษาโครงสร้างอำนาจทางการเมืองเป็นสำคัญ และกลุ่มการเมืองมีวัตถุประสงค์ในการเข้าไปมีอำนาจในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่น ซึ่งเป็นอำนาจของชนชั้นนำที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจ ดังนั้น จึงเน้นศึกษาการกระจุกตัวของอำนาจในกลุ่มชนชั้นนำเมืองพัทยาที่มีบทบาททางการเมืองซึ่งก็คือ กลุ่มการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองหลักนั่นเอง

วิธีการศึกษาที่ผู้วิจัยเลือกใช้คือแนวชนชั้นนำนิยมเป็นหลัก และนำแนวพหุนิยมบางส่วนมาปรับใช้ เพื่อให้สามารถเข้าใจโครงสร้างอำนาจในชุมชนเมืองพัทยาได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏในวิธีการศึกษาโครงสร้างอำนาจในชุมชนเมืองพัทยาในบทที่ 2 โดยจะมุ่งศึกษากลุ่มการเมืองท้องถิ่นกลุ่มหนึ่งที่สามารถครองอำนาจทางการเมืองของเมืองพัทยอย่างต่อเนื่องยาวนาน และสามารถเข้ามาจัดสรรประโยชน์หรือเข้ามาบริหารกิจการของเมืองพัทยา

การศึกษาโครงสร้างอำนาจในชุมชนเมืองพัทยาคงพบว่า สามารถระบุงroup ชนชั้นนำเมืองพัทยาได้จากตำแหน่งที่เป็นทางการ ซึ่งจะทราบได้จากโครงสร้างเมืองพัทยา ดังนั้นชนชั้นนำในชุมชนเมืองพัทยาก็มีสองกลุ่มได้แก่ ชนชั้นนำที่ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คือสมาชิกสภาเมืองพัทยาทั้งประเภทที่หนึ่ง และประเภทที่สอง มีนายกเมืองพัทยาเป็นผู้นำของสมาชิกสภาเมืองพัทยาทั้งหมด โดยเฉพาะกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง จะเป็นกลุ่มคนที่ถือเป็นชนชั้นนำที่สำคัญของเมืองพัทยา เพราะมาจากกระบวนการทางการเมือง หรือมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น เป็นชนชั้นนำที่สอดคล้องกับการศึกษาโครงสร้างอำนาจชุมชนมากที่สุด และมีชนชั้นนำที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ปลัดเมืองพัทยา และรอง

ปลัดเมืองพญา ซึ่งนายกเมืองพญาเป็นผู้เสนอชื่อ และสภาเมืองพญาเป็นผู้เลือกมาทำหน้าที่บริหารกิจการในเมืองพญาให้สำเร็จลุล่วงตามนโยบายหรือแผนงานที่สภาเมืองพญาต้องการ

นอกจากนี้ยังใช้วิธีการระบุดชนชั้นนำโดยศึกษาจากผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการศึกษาชนชั้นนำแนวพหุนิยม โดยจะศึกษาผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในสมัยการประชุมสภาเมืองพญาแต่ครั้งเป็นหลัก

ดังนั้นการศึกษาการกระจุกตัวของอำนาจในชุมชนเมืองพญาจึงทำได้โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจ ได้แก่ สมาชิกสภาเมืองพญาประเภทที่หนึ่ง สมาชิกสภาเมืองพญาประเภทที่สอง และฝ่ายบริหาร จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ความสนใจการเมืองพญา ทั้งที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองระดับชาติ รวมทั้งข้าราชการ และพนักงานเมืองพญา ประกอบกัน จากการศึกษาการขยายตัวของกลุ่มการเมืองหลัก และศึกษาจากการตัดสินใจในสภาเมืองพญา

การศึกษาจากความสัมพันธ์ของบุคคลในโครงสร้างอำนาจเมืองพญา

ความสัมพันธ์ในกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพญาประเภทที่หนึ่งทุกชุด (ปีพ.ศ. 2524-2540)

โดยการตรวจสอบจากรายชื่อสมาชิกสภาเมืองพญาประเภทที่หนึ่ง¹ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2540 รวม 5 ชุด ว่าผู้สมัครที่ชนะการเลือกตั้งเป็นคนกลุ่มเดียวกันหรือเป็นคนกลุ่มเดิมหรือไม่ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นย่อมแสดงถึงการกระจุกตัวของชนชั้นนำในโครงสร้างอำนาจในชุมชนเมืองพญา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอำนาจโดยผ่านกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น หรือมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในชุมชนเข้ามาทำหน้าที่ตัดสินใจในกิจกรรม หรือเป็นผู้กำหนดความเป็นไปที่สำคัญที่สุดของเมืองพญา ทั้งนี้จะแสดงให้เห็นความต่อเนื่องและความเป็นกลุ่มเดียวกันของสมาชิกสภาเมืองพญาประเภทที่หนึ่ง โดยจะสรุปเป็นตารางที่ 1 แสดงรายชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเมืองพญาในการเลือกตั้งแต่ละครั้งทั้งหมดและกลุ่มการเมืองที่สังกัดประกอบ

¹ โปรดดูภาคผนวก ค., หน้า 232.

ตารางที่ 1: ตารางผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา(ส.ม.)ประเภทที่หนึ่ง

รายชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ม. ประเภทที่ 1	24	28	32	36	ช.	40
นาย ตาม ฤเจริญ (รับจ้างผลิต) , (อดีตประธานสุขนิเวศนาถกิจ)	●	●	-	-	-	-
นาย อนุศักดิ์ รอดบุญมี (นักธุรกิจ - โรงแรมเอเชีย)	●	-	-	-	-	-
นาย ธีระ ประเสริฐภิญโญ(นักธุรกิจ-เกษตร,อาหารสัตว์)	●	-	-	●	-	●
นาย พารุค วงษ์บริสุทธิ (ข้าราชการบำนาญ - กว)	●	-	●	-	-	-
นาย ชัยวุฒิ พัฒนดิน (นักธุรกิจ)	●	-	-	-	-	-
นาย เขย พัฒนงาม(อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่1 - เกษตรกร)	●	-	-	-	-	-
นาย ดุชัย รวยริน (นักธุรกิจ - เเยนต์เห็ด)	●	●	●	-	-	●
นาย ธีระ เกษตร (นักธุรกิจ - ที่ดิน)	●	-	-	-	-	-
นาย วิโชค ก้าขาย (นักธุรกิจ - เเยนต์เห็ดศรีราชา)	●	●	-	-	-	-
นาย เรวัต ผลถูกอินทร์ (นักธุรกิจวันทยา ปัจจุบันเป็น ตจ.)	-	●	-	-	-	-
นาย สุวัฒน์ หนองใหญ่ (อดีตครู - เจ้าของโรงเรียนอรุโณทัย)	-	●	●	-	-	-
นาย โสภณ เพ็ชรตระกูล(นักธุรกิจ-รับจ้างก่อสร้าง, สวนประติมากรรม)	-	●	●	-	-	-
นาย อนุพงษ์ อุดมรัตน์อุทัย (นักธุรกิจ - โรงแรม)	-	●	●	●	-	-
นาย สุพงษ์ อ่ำไพกิจพาณิชย์ (ทนายความ)	-	●	-	-	-	-
นาย ชาลี คอฮา (นักธุรกิจ - บ้านจัดสรร)	-	●	-	-	-	-
นาย วัฒนา จันทนวรรณท์ (ทนายความ)	-	-	●	●	-	●
นาย ทวีช ฉายสว่างวงศ์ (นักธุรกิจ)	-	-	●	●	-	●
นาย นิรันดร์ วัฒนศาสตร์สาร (ก้าขาย)	-	-	●	-	-	-
นาย พิพัฒน์ พนมวัน ณ อยุธยา(นักธุรกิจ-รับจ้างก่อสร้าง)	-	-	●	-	●	●

(ต่อ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(คย)

รายชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ม. ประเภทที่ 1	24	28	32	36	๓๕	40
นาย ชาญศักดิ์ ขวณิชนิตธรรม (นักธุรกิจ-โรงแรมเครือโคซี่)	-	-	-	●	-	-
นาย ไพรัช ตูทธิธำรงสวัสดิ์ (นักธุรกิจ)	-	-	-	●	-	●
นาย วุฒิสักดิ์ เวมกิจการ (นักธุรกิจ - บ้านจัดสรร)	-	-	-	●	-	●
นาย อติพร ผลถูกอินทร์ (นักธุรกิจ - บ้านจัดสรร)	-	-	-	●	-	●
นาย อภิเชษฐ ชักเช็ก (นักธุรกิจ - อดีตผู้ใหญ่บ้าน)	-	-	-	●	-	⊗
นาย ธงชัย อาททรง (นักธุรกิจ)	-	-	-	-	-	●

หมายเหตุ

- หมายถึง ผู้สมัคร ส.ม. อยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก และได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ม.
- ⊗ หมายถึง ผู้สมัคร ส.ม. อยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก และไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ม.
- หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้ลงสมัครเป็น ส.ม. ในปีนั้นๆ
- 24 หมายถึง ปี พ.ศ. 2524 เป็นการเลือกตั้ง ส.ม. ครั้งแรก
กลุ่มพิทยาก้าวหน้าชนะการเลือกตั้งเข้ามาได้ทั้ง 9 คน
- 28 หมายถึง ปี พ.ศ. 2528 เป็นการเลือกตั้ง ส.ม. ครั้งที่ 2
กลุ่มพิทยาก้าวหน้าชนะการเลือกตั้งเข้ามาได้ทั้ง 9 คน
- 32 หมายถึง ปี พ.ศ. 2532 เป็นการเลือกตั้ง ส.ม. ครั้งที่ 3
กลุ่มพิทยาก้าวหน้าชนะการเลือกตั้งเข้ามาได้ทั้ง 9 คน
- 36 หมายถึง ปี พ.ศ. 2536 เป็นการเลือกตั้ง ส.ม. ครั้งที่ 4
กลุ่มสร้างสรรพิทยาสชนะการเลือกตั้งเข้ามาได้ทั้ง 9 คน
- ๓๕ หมายถึง ปี พ.ศ. 2539 ปีที่มีการเลือกตั้งซ่อมแทน นายชาญศักดิ์ ขวณิชนิตธรรม
- 40 หมายถึง ปี พ.ศ. 2540 เป็นการเลือกตั้ง ส.ม. ครั้งที่ 5 กลุ่มวิทย์พิทยาสชนะการเลือกตั้ง แต่เข้ามาได้ 8 คน
โดย นายสุชัย ผู้สมัครอิสระเข้ามาได้แต่ นายอภิเชษฐ ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิทย์พิทยาสตอบคก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ กล่าวคือ นายสนม กุจริญ และนาย วิโชค คำชาย เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ในปี 2524 และ 2528 ทั้ง 2 คน และต่างก็อยู่ในกลุ่มพัทยาแก้วหน้าทั้ง 2 ครั้งติดต่อกัน นายโสพน เพ็ชรตระกูล และนายสุวัฒน์ หนองใหญ่ อยู่ในกลุ่มพัทยาแก้วหน้า ในปี 2528 และ 2532 รวม 2 ครั้งติดต่อกัน นายฟารุค วงษ์บริสุทธิ อยู่ในกลุ่มพัทยาแก้วหน้า 2 ครั้ง แต่เป็นในปี 2524 และ 2532 นายวัฒนา จันทวานนท์ และนายทวิช ฉายสว่างวงศ์ อยู่ในกลุ่มพัทยาแก้วหน้าในปี 2532 แต่อยู่ในกลุ่ม สร้างสรรพัทยา ในปี 2536 นายอนุพงษ์ อุดมรัตนกุลชัย อยู่ในกลุ่มพัทยาแก้วหน้าในปี 2528 และ 2532 และอยู่ในกลุ่มสร้างสรรพัทยาในปี 2536 นายธีระ ประเสริฐภิญโญ อยู่ในกลุ่มพัทยา แก้วหน้าในปี 2528 อยู่ในกลุ่มสร้างสรรพัทยาในปี 2536 และกลุ่มรักษัพัทยาในปี 2540 นายสุ ชัย รวยริน อยู่กลุ่มพัทยาแก้วหน้า ในปี 2524, 2528, 2532, และอยู่ในกลุ่มรักษัพัทยาในปี 2540 นายพิสัย พนมวัน ณ ออยุธยา อยู่ในกลุ่มพัทยาแก้วหน้าในปี 2528 และอยู่ในกลุ่มรักษั พัทยาในปี 2540 และในการเลือกตั้งซ่อมแทน นายชาญศักดิ์ ชาวลิตนดิธรรม ในปี 2539 นาย ไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์ นายวุฒิศักดิ์ เริ่มกิจการ และนายอดิสร ผลลูกอินทร์ อยู่ในกลุ่มสร้างสรร พัทยาในปี 2536 และอยู่ในกลุ่มรักษัพัทยาในปี 2540*

จะเห็นได้ว่า สมาชิกสภาเมืองพัทยามีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันระหว่าง สมาชิกเก่า และสลับกับการเกิดสมาชิกใหม่ แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องในการเป็นสมาชิก สภาเมืองพัทยาของกลุ่มคนกลุ่มเดียวกันซึ่งเป็นการครองอำนาจของกลุ่มการเมืองหลัก ที่แม้ว่าจะเปลี่ยนชื่อกลุ่ม หรือเปลี่ยนสมาชิกในกลุ่มไปบ้าง แต่ก็มีความเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกใน แต่ละกลุ่มและในแต่ละปีดังที่ปรากฏตามตารางที่ 1

กลุ่มการเมืองหลักของเมืองพัทยาที่มี 3 กลุ่ม ต่างช่วงเวลากัน เนื่องจากว่า สภาของนักรการเมืองในกลุ่มการเมืองหลักมีความแตกต่างกันโดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ กล่าวคือ กลุ่มการเมืองของเมืองพัทยาในระยะเริ่มต้นใช้ชื่อว่า กลุ่มพัทยาแก้วหน้า ติดต่อกัน 3 สมัย (ปี 2524, 2528, และ 2532) และในระยะที่สองใช้ชื่อกลุ่มว่า สร้างสรรพัทยา ในปี 2536 และกลุ่มรักษัพัทยาในปี 2540 จนกระทั่งปัจจุบัน อันจะสอดคล้องกับรายชื่อนายกเมืองพัทยา ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำกลุ่มการเมืองในแต่ละช่วงเวลา กล่าวคือ ในระยะแรกได้แก่ นายโสพน เพ็ชรตระกูล และนายสุชัย รวยริน ในนามกลุ่มพัทยาแก้วหน้า และในระยะที่สองได้แก่

* กลุ่มการเมืองที่ได้ชัยชนะในการเลือกตั้งในปี 2524-2532 คือกลุ่มพัทยาแก้วหน้า หมายเลข 1-9 กลุ่มที่ชนะการเลือกตั้งในปี 2536 คือกลุ่มสร้างสรรพัทยา หมายเลข 1-9 และกลุ่มที่ชนะในปี 2540 คือกลุ่ม รักษัพัทยา หมายเลข 1-5 และ 7-9 และผู้สมัครอิสระหมายเลข 12 โปรดดูภาคผนวก จ-ฎ., หน้า 235-242.

นายอนุพงษ์ อุคมรัตน์กุลชัย ในนามกลุ่มสร้างสรรพทยา และนายไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์ ในนามกลุ่ม รักรษ์พทยา ทั้งนี้สาเหตุในการเปลี่ยนชื่อกลุ่มทั้งที่เป็นกลุ่มเดียวกันโดยสามารถอธิบายได้จากบทสัมภาษณ์นายกเมืองพทยาคนปัจจุบัน กล่าวคือ

“...ที่นาย กษ อนุพงษ์ เปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็นสร้างสรรพทยา ก็เพราะเขาจะเริ่มต้นกลุ่มใหม่เป็นกลุ่มของตัวเอง เพราะตัวสมาชิกในกลุ่มเปลี่ยนใหม่เป็นส่วนใหญ่...ก็มีปัญหาเรื่องที่ดินทิ้งขยะเมืองพทยานั้นแหละ ภาพของกลุ่มเก่าไม่ดีผมก็เลยเปลี่ยนชื่อกลุ่ม อีกอย่างหนึ่ง กลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหม่ น้องดูรายชื่อสมาชิกในกลุ่มก็จะรู้ว่าผมพยายามจะใช้คนรุ่นใหม่ ไม่ค่อยมีคนเก่าๆหรอก...”²

จากคำให้สัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า กลุ่มสร้างสรรพทยาเกิดขึ้นเพราะผู้นำกลุ่มต้องการตั้งกลุ่มของตนเองขึ้นใหม่ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะมีนักการเมืองท้องถิ่นหน้าใหม่เข้ามามากขึ้นจนกระทั่งมากกว่าสมาชิกที่เคยอยู่ในกลุ่มพทยาก้าวหน้ามาก่อน ส่วนการที่นายไพรัชตั้งกลุ่มรักรษ์พทยา แทนกลุ่มสร้างสรรพทยาที่ตั้งโดยนายอนุพงษ์ ก็เพราะว่า กลัวภาพพจน์ที่ไม่ดีของกลุ่มการเมืองเดิมของตนจะติดตามด้วย ประกอบกับที่นายไพรัชต้องการจะตั้งกลุ่มของตนขึ้นใหม่ จึงได้เปลี่ยนชื่อกลุ่มการเมืองใหม่

เหตุผลที่ได้จากการสัมภาษณ์นายไพรัช พบว่า สอดคล้องกับสภาพปรากฏการณ์เชิงประจักษ์ โดยหากวิเคราะห์จากตารางที่ 1 ที่สมาชิกสภาเมืองพทยาตั้งแต่ปี 2536 ที่นายอนุพงษ์เป็นนายก มีสมาชิกกลุ่มที่ลงสมัครในปีนั้นเป็นครั้งแรกถึง 5 คน โดยมีสมาชิกของกลุ่มเดิมเพียง 4 คน ส่วนหากเปรียบเทียบสมาชิกในกลุ่มของนายไพรัช ที่ใช้ชื่อกลุ่มรักรษ์พทยา และสมาชิกในกลุ่มของนายอนุพงษ์ ที่ใช้ชื่อกลุ่มว่ากลุ่มสร้างสรรพทยา จะเห็นได้ว่า เป็นกลุ่มคนเดียวกันถึง 7 คน จาก 9 คน โดยที่ อีกสองคนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มรักรษ์พทยา ได้แก่ นายอนุพงษ์ อุคมรัตน์กุลชัย อดีตนายกเมือง ซึ่งมีปัญหาเรื่องที่ดินทิ้งขยะเมืองพทยา และนายชาญศักดิ์ ขวลินดิทธิธรรม ที่ไปสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้รับชัยชนะปัจจุบันเป็น ส.ส. จังหวัดชลบุรี และเมื่อเกิดการเลือกตั้งซ่อมขึ้น นายพิสัย พนมวัน ณ อยุธยา ก็ได้รับเลือกตั้งมาแทน และนายพิสัย ยังเคยอยู่ในกลุ่มพทยาก้าวหน้ามาก่อน และได้อยู่ในกลุ่มรักรษ์พทยาในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดด้วย ดังนั้น หากจะพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเมือง 2 กลุ่มได้แก่กลุ่มรักรษ์พทยา และกลุ่มสร้างสรรพทยาแล้ว จะไม่พบว่ามีความแตกต่างกันเลย³ หรือพบว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน

² สัมภาษณ์ ไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์, นายกเมืองพทยา, 13 มกราคม 2541.

³ โปรดดูภาคผนวก ข., หน้า 231.

การเปลี่ยนชื่อกลุ่มของนายไพรัช จึงน่าจะเป็นไปตามเหตุผลที่ได้ให้ไว้ในบทสัมภาษณ์ และเมื่อศึกษาจากข่าวที่ลงหนังสือพิมพ์ ก็พบว่า ปัญหาเรื่องอื้อฉาวที่แม้ว่าไม่ได้เกิดขึ้นในยุคนายเกษ อนุพงษ์ แต่เป็นเหตุการณ์สืบเนื่อง และได้ถูกรื้อคดีในสมัยนั้น ปัญหาดังกล่าวได้กล่าวหาว่า พัวพันกับนายกเมืองพัทยาและปลัดเมืองพัทยา นอกจากนี้ยังพัวพันกับบ้านใหญ่ ซึ่งก็คือ นายสมชาย คุณปลื้มด้วย* อันส่งผลต่อการเมืองของเมืองพัทยาคือ นายไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์ ได้เข้ามาเป็นนายกเมืองพัทยาในช่วง 2 ปีหลังจากนายอนุพงษ์ ส่งผลให้มีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงภาพของกลุ่มใหม่ โดยการเปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็นรักษ์พัทยา

จะเห็นได้ว่า สมาชิกในกลุ่มการเมืองหลัก ที่สามารถชนะการเลือกตั้งได้เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งในทุกครั้งเป็นคนกลุ่มเดียวกัน ซึ่งมีความต่อเนื่องมาตั้งแต่การเลือกตั้งในสมัยแรกจนกระทั่งครั้งสุดท้าย โดยอาจมีการเปลี่ยนชื่อกลุ่มที่ครองอำนาจ แต่ก็ยังสามารถมองเห็นความเชื่อมโยงได้อยู่นั่นเอง จึงกล่าวได้ว่า มีการกระจุกตัวของคนที่ เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ซึ่งเข้ามาแข่งขันทางการเมืองโดยจัดตั้งกลุ่มการเมืองขึ้นมา มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นเจ้าของอำนาจ และใช้อำนาจทางการบริหารกิจการต่างๆ ของเมืองพัทยา เข้ามาทำหน้าที่ตัดสินใจ จัดสรรผลประโยชน์ในชุมชนเมืองพัทยา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีกลุ่มการเมือง การเข้ามาสู่โครงสร้างอำนาจของกลุ่มการเมืองที่ชนะการเลือกตั้ง จึงทำให้กลายเป็นชนชั้นนำของเมืองพัทยาดำเนินตามตำแหน่ง ซึ่งเป็นชนชั้นแห่งอำนาจ เพราะการได้มาซึ่งตำแหน่งสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ก็คือการได้มาซึ่งอำนาจจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเป็นอำนาจที่ชอบธรรม เพราะได้รับมอบจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อมีและใช้อำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 และตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งจึงเป็นชนชั้นนำในเมืองพัทยาซึ่งมีอำนาจ และการกระจุกตัวของคนกลุ่มนี้ สามารถอธิบายถึงการกระจุกตัวของอำนาจเฉพาะกลุ่มในชุมชนเมืองพัทยา ดังที่ปรากฏในสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

* คดีเกี่ยวกับการซื้อขายที่ดินขะเมืองพัทยา โดยนายพีระ ศิริรัตน์ ซื้อที่จาก บริษัท เค.ไอ.ที.ไอ. คอร์ปอเรชั่น จำกัด 7,500,000 บาท เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2535 และได้ขายที่ให้กับเมืองพัทยาในวันที่ 18 มิถุนายน 2536 ในราคา 93,520,000 บาท โดยที่อยู่นายพีระ ที่ปรากฏในบันทึกถ้อยคำ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี คือบ้านของ นายสมชาย คุณปลื้ม และนายพีระ คือ คนสวนของ นายสมชาย คุณปลื้ม รายละเอียด โปรดดู วิชาด ฉัพพรรณ, "เงิน 93.52 ล้าน เป็นของ "เมืองพัทยา" หรือเป็นของ "แผ่นดิน" "กลุ่ม 16" คอบหน้อยได้ไหม," มติชน (7 ตุลาคม 37): 3.

ความสัมพันธ์ในกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองทุกชุด (ปีพ.ศ. 2524-2540)

สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองมีจำนวน 8 คน โดยมาจากกลุ่มอาชีพ 4 คน และจากกลุ่มผู้แทนหน่วยราชการ 4 คน ซึ่งตามโครงสร้างของเมืองพัทยาแล้ว ถือว่าสมาชิกสภาเมืองพัทยาทั้งประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สองต่างอยู่ในโครงสร้างอำนาจ เป็นชนชั้นนำในชุมชนตามตำแหน่งด้วยกันทั้งสองประเภท

ในกรณีของสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง สามารถอธิบายให้เห็นความเป็นกลุ่มเดียวกันได้ โดยจะอธิบายแบ่งเป็นกลุ่มอาชีพ และกลุ่มตัวแทนหน่วยงานราชการ ตามตารางที่ 2 ตารางสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองแบ่งตามอาชีพ



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ตารางสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองแบ่งตามอาชีพ

ชุดสมาชิก สภามืองพัทยา ประเภทที่สอง	นักธุรกิจโรงแรม	นักธุรกิจอื่น	นายอำเภอ บงละมู	ตำรวจ	ข้าราชการอื่นๆ
ชุดที่ 2 ปี พ.ศ. 2524	1. นายท่าทอง สหะระวีจิตกร โรงแรมมอริซ (25 มี.ค. 24-24 มี.ค. 28) 4. นายชูวงษ์ อมาตยกุล (25 มี.ค. 24-24 มี.ค. 28) 8. นายสุธรรม พัทธชาติ ทิพย์ธานี (25 มี.ค. 24-24 มี.ค. 28)	6. นายปริญญา ชาวดิตดำรงกิติน (25 มี.ค. 24-24 มี.ค. 28)	1. นายขวัญชัย เสงฆุธธมา (25 มี.ค. 24-7 ต.ค. 27) 12. นายสุจริต ปัดฉิมกันท์ (29 ต.ค. 27-24 มี.ค. 28) (แทน นายขวัญชัย *)	3. พล.ต.ท. นพ. พงศกฤษณ์ ทรัพย์ (25 มี.ค. 24-8 ก.ค. 25) 9. พล.ต.ต. อุดม ภาชนะ (9 ก.ค. 25-24 มี.ค. 28) (แทน พล.ต.ท. นพ. พงศกฤษณ์ *)	5. พล.ต.ประสิทธิ์ ประจวบเกษม อธิบดีกรมป่าไม้ (25 มี.ค. 24-23 ต.ค. 26) 7. นายวิฑูรย์ วงศ์บุตร-ผู้ช่วยสารพาณิชให้สัตยา (25 มี.ค. 24-24 มี.ค. 28) 10. วิเชียร ด้วง (27 มี.ค. 26-30 มี.ค. 27) (แทน พล.ต.ท. ประสิทธิ์ *) 11. นายอภัยพิท ศิลาภรณ์ (29 ต.ค. 27-24 มี.ค. 28) (แทน พล.ต.ท. พงศกฤษณ์ ทรัพย์)
ชุดที่ 3 ปี พ.ศ. 2528	1. นายท่าทอง สหะระวีจิตกร (17 มี.ค. 28-16 มี.ค. 32) 2. นายโกวิท ศรีสวัสดิ์ (17 มี.ค. 28-16 มี.ค. 32) 8. นายสังข์ สุภรตาไธรังสี (17 มี.ค. 28-16 มี.ค. 32)	3. นายปริญญา ชาวดิตดำรง (17 มี.ค. 28-16 มี.ค. 32) 4. นายเกษิข ฉายสว่างวงศ์ (12 เม.ย. 28-16 มี.ค. 32)	6. นายสุจริต ปัดฉิมกันท์ (17 มี.ค. 28-15 ต.ค. 30) 4. นายประวิทย์ สีทิโกภ (แทน นาย สุจริต *) (23 เม.ย. 30-16 มี.ค. 32)	4. พล.ต.ส่วน ปณรสิทธิ์ (17 มี.ค. 28-16 มี.ค. 32) 10. พล.ต.อ. วิฑูรย์ ศิริพิภรณ์ (30 ต.ค. 28-30 ต.ค. 29) (แทน พล.ต.อ. ตม. *) 11. พล.ต.อ. พงษ์ศักดิ์ วัชราร (27 พ.ย. 30-16 มี.ค. 32)	5. นายวิฑูรย์ วงษ์บุตร (17 มี.ค. 28-16 มี.ค. 32) 7. นายตรี วัชร์ไพจิตร: ท.น.ท. ผู้ว่าการการขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (17 มี.ค. 28-16 มี.ค. 32)
ชุดที่ 4 ปี พ.ศ. 2532	1. นายท่าทอง สหะระวีจิตกร (7 พ.ย. 32-6 พ.ค. 36) 5. นายไพโรจน์ กี่อมาพจนันท์: ศรีอโณบลาง (7 พ.ค. 32-5 พ.ค. 33) 10. นายฉาว ธรรมจินดา (4 มี.ย. 33-6 พ.ค. 36) (แทน พล. ไพโรจน์ *)	3. นายปริญญา ชาวดิตดำรง (7 พ.ค. 32-6 พ.ค. 36) 6. นายวิษุ ตันคำศิริ (7 พ.ค. 32-16 พ.ค. 35)	2. นายประวิทย์ สีทิโกภ (7 พ.ค. 32-31 ต.ค. 32) 9. นายชูวงษ์ ด้วง (1 พ.ค. 32-3 ต.ค. 33) (แทน นายประวิทย์ *) 11. นายอภัยพิท สุภรตาไธรังสี (3 ต.ค. 34-4 พ.ค. 36) (แทน นายชูวงษ์ *) 14. นายสุจริต ด้วง (29 มี.ค. 35-6 พ.ค. 36) (แทน นายอภัยพิท *)	4. พล.ต. พงษ์กันต์ วัชราร (7 พ.ค. 32-30 พ.ค. 34) 12. พล.ต.อ. ศระกฤษ วัชเชน (18 มี.ค. 34-30 มี.ค. 36) (แทน พล.ต.อ. พงษ์กันต์ *) 13. พล.ต.อ. วีระ อำนวยกุล (31 มี.ค. 34-6 พ.ค. 36) (แทน พล.ต.อ. ศระกฤษ *)	7. นายวิฑูรย์ วงษ์บุตร (7 พ.ค. 32-6 พ.ค. 36) 8. นายตรี วัชร์ไพจิตร (7 พ.ค. 32-6 พ.ค. 36)

(ต่อ)

ชุดสมาชิก สมาคมแพทย์ ประเภทที่สอง	นักธุรกิจโรงแรม	นักธุรกิจอื่น	นายอำเภอ บางละมุง	ตำรวจ	ข้าราชการอื่นๆ
ชุดที่ 5 ปี พ.ศ. 2536	2.นายถาวร อรรถจินดา (27 มี.ย. 36-26 มี.ย. 40) 7.นายสุธรรม พันธุ์ศักดิ์ (27 มี.ย. 36-19 ม.ก. 37) 15.นายอนุศักดิ์ รอดบุญมี (19 ก.พ. 38-26 มี.ย. 40) (แทนนาย สุธรรม ฯ)	1.นายชัยวัฒน์ ศักดิ์ศิริ: ก่อสร้าง (27 มี.ย. 36-26 มี.ย. 40) 5.นายปรีญา ชาติธรรมรงค์ (27 มี.ย. 36-30 มี.ย. 37) 13.นายวรรษย์ เด็ทไทรวัน (5 ส.ค. 37-13 ก.ก. 39) (แทนนาย ปรีญา ฯ)	ว.นายอภัยชัย อุดมศิริ (27 มี.ย. 36-30 ส.ค. 34) 1.นายปรีญา ชาติธรรม (30 พ.ย. 36-16 ม.ก. 37) (แทนนาย อภัยชัย ฯ) 14.นายธรรมาธิกร มานะจุ (10 พ.ย. 37-13 ส.ค. 39) (แทนนาย ปรีญา ฯ) 16.นายจักร์ป้อง ฉัตรสุติ (14 พ.ย. 39-26 มี.ย. 40) (แทนนาย ธรรมาธิกร ฯ)	6.พ.ต.ท.วีระ อภัยกุล (27 มี.ย. 36-23 ม.ก. 37) 9.พ.ต.ท.ก.วีโร ขาสุติชัย (27 มี.ย. 36-16 เม.ย. 37) (แทนพ.ต.ท. วีระ ฯ) 10.พ.ต.ท.ศ. เจริญ สมบัติวงษ์ (30 มี.ย. 36-30 พ.ค. 37) (แทนพ.ต.ท. ก.วีโร ฯ) 12.พ.ต.ท.วราพงษ์ ประจวบตะ (30 มี.ย. 37-28 ก.ย. 39) (แทนพ.ต.ท. เจริญ ฯ) 16.พ.ต.ท.ช.มโนล สุขธรร (27 มี.ย. 38-30 ม.ก. 39) (แทนพ.ต.ท. วราพงษ์ ฯ) 17.พ.ต.ท.วีระวัฒน์ วัชรบุษตะ (8 ก.พ. 39-5 ก.พ. 40) (แทนพ.ต.ท. ช.มโนล ฯ) 20.พ.ต.ท.สมเดช ขุนศรี (6 มี.ย. 40- 26 มี.ย. 40) (แทนพ.ต.ท. วีระวัฒน์ ฯ)	4.นายประวิติ ทิตาพงศ์: โยธาจังหวัดชลบุรี (27 มี.ย. 36-2 ส.ก. 30) 8.นายเสรี วังศ์พิชิต: ผู้ว่าการ ท.ท.ท. (27 มี.ย. 36-26 มี.ย. 40) 19.นายเจริญ ประจักษ์แทน: โยธาฯ (12 มี.ก. 40-26 มี.ย. 40) (แทนนาย ประวิติ ฯ)
ชุดที่ 6 ปี พ.ศ. 2540	4.นางพวง วรณะกุล: ร.ร.โรยัดดีฟ วิศกร (17 ส.ค. 40 - ปัจจุบัน) 6.นายสุธรรม พันธุ์ศักดิ์ (17 ส.ค. 40 - ปัจจุบัน) 8.นางไสภิญ เทพจักร: ร.ร.ไคธานีอินท์ (17 ส.ค. 40 - ปัจจุบัน)	5.นายพัฒนา บุญสวัสดิ์ (17 ส.ค. 40 - ปัจจุบัน)	3.นายจักร์ป้อง ฉัตรสุติ (17 ส.ค. 40 - 14 พ.ย. 40) 10.นายประเสริฐ ณะเศรษฐกร (15 ธันวาคม 40 - ปัจจุบัน) (แทนนาย จักร์ป้อง ฯ)	1.พ.ต.ท.ก.ม.เดช ขุนศรี (17 ส.ค. 40 - 26 ก.ย. 40) 9.พ.ต.ท.ศ. พงษ์สัมพันธ์ วัชรธ (2 พ.ย. 40 - ปัจจุบัน) (แทนพ.ต.ท.ศ. ก.ม.เดช ฯ)	2.นายเจริญ ประจักษ์แทน: โยธาฯ (17 ส.ก. 40 - ปัจจุบัน) 7.นายเสรี วังศ์พิชิต: ผู้ว่าการ ท.ท.ท. (17 ส.ก. 40 - ปัจจุบัน)

สมาชิกสภาเมืองพัทธยา กลุ่มอาชีพ จะได้แก่นักธุรกิจขนาดใหญ่ หรือผู้ที่มีชื่อเสียงในเมืองพัทธยา เพราะเชื่อว่าบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญ มีความรักเมืองพัทธยา ต้องการให้เมืองพัทธยาเจริญก้าวหน้า อาจเพราะมีทรัพย์สินหรือธุรกิจในเมืองพัทธยา มาก หรือเป็นคนเก่าแก่เป็นที่เคารพต่อคนส่วนใหญ่ในชุมชนเมืองพัทธยา เป็นต้น

จากการสำรวจรายชื่อสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองกลุ่มอาชีพ พบว่ามีคนอยู่กลุ่มหนึ่งสลับกันเข้ารับตำแหน่งนี้ จากตารางที่ 2 ในช่องรายชื่อ นักธุรกิจโรงแรม และนักธุรกิจอื่นๆ คือกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองกลุ่มอาชีพ ส่วนช่องรายชื่อ นายอำเภอบางละมุง ตำรวจ และข้าราชการอื่นๆ คือกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองกลุ่มผู้แทนหน่วยราชการ สามารถอธิบายได้ว่า ตั้งแต่มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองมา ตั้งแต่ปี 2524 จนกระทั่งปี 2540 รวม 5 ชุด (ชุดที่หนึ่งมาจากการแต่งตั้งทั้ง 17 คน⁴ จึงเริ่มนับชุดที่มีที่มาจาก การแต่งตั้ง 8 คน เลือกตั้ง 9 คน ครั้งแรกว่า ชุดที่สอง) มีบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองกลุ่มอาชีพ รวม 16 คน โดยมี 4 คน ที่เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองมากกว่า 1 สมัย ได้แก่ นายกำพล เดชะหริวจิตร เจ้าของโรงแรมเอเชียเป็นถึง 3 สมัย ได้แก่ ปี 2524, 2528, และ 2532 นายสุธรรม พันธุศักดิ์ เจ้าของกิฟฟีนีและนักธุรกิจโรงแรม เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองถึง 2 สมัย ได้แก่ ปี 2524 และ ปี 2540 นายถาวร อรรถจินดา นักธุรกิจโรงแรม ซึ่งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองถึง 2 สมัย ได้แก่ ปี 2532 และปี 2536 นายปริญญา ขวลิตขำรง ได้เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองถึง 4 สมัย ได้แก่ ปี 2524, 2528, 2532, และ 2536 ส่วนอีก 12 คนที่ได้รับการแต่งตั้งหนึ่งครั้ง ถ้านำมาเปรียบเทียบกับสมาชิกสภาเมืองพัทธยาชุดที่หนึ่ง ที่มาจากการแต่งตั้งทั้งหมด 17 คน แล้ว จะพบว่า มีรายชื่อของนายกำพล เดชะหริวจิตร นายถาวร อรรถจินดา นายบุญวงศ์ อำมาตย์กุล นายอนุศักดิ์ รอดบุญมี และนายปริญญา ขวลิตขำรง จึงเหลือเพียง 10 คนที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยการแต่งตั้งของเมืองพัทธยา และเมื่อนำมาประกอบกับรายชื่อบุคคลที่ถูกเสนอชื่อให้ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สองแต่ไม่ได้รับการแต่งตั้งในแต่ละปีด้วย จะยิ่งเห็นภาพของการกระจุกตัวของชนชั้นนำในกลุ่มนี้ชัดเจนขึ้น ดังที่ยกตัวอย่างไว้ในปี 2540⁵ ซึ่งมีผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการคัดเลือกกลุ่มอาชีพทั้งหมด 12 คน โดยจะแต่งตั้งเพียง 4 คน ซึ่งจะพบว่า อีก 8 คนที่ไม่ได้รับการเสนอชื่อ มีถึง 7 คนที่เคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สอง และมีเพียงหนึ่งคนที่ไม่เคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่สอง ดังปรากฏตามตารางที่ 3 ในหน้าถัดไป

⁴ โปรดดูภาคผนวก ข., หน้า 231.

⁵ โปรดดูภาคผนวก ง., หน้า 233.

ตารางที่ 3 ตารางแสดงรายชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการคัดเลือกประจำปี 2540

ผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการคัดเลือก (2540)	
กลุ่มอาชีพ	กลุ่มผู้แทนหน่วยราชการ
1. นายพัฒนา บุญสวัสดิ์ (ได้รับคัดเลือก)	1. นายฉัตรป้อง ฉัตรภูติ (ได้รับคัดเลือก)
2. นางพวง วรรณะกุล (ได้รับคัดเลือก)	2. พล.ต.ต.คงเดช ชูศรี (ได้รับคัดเลือก)
3. นายถาวร อรรถจินดา	3. นายเสรี วงษ์ไพจิตร (ได้รับคัดเลือก)
4. นายสุธรรม พันธุ์ศักดิ์ (ได้รับคัดเลือก)	4. นายเจริญ ประจำแทน (ได้รับคัดเลือก)
5. นายชัยวัฒน์ ตัณฑศิริ	5. พ.ต.ท.ประการ ประจง
6. นายโกวิท ศรีสวัสดิ์	6. นายปรีชา กมลบุตร
7. นายวรชัย เลิศไพโรจน์	7. นายสากล ครุฑเดชะ
8. นายอนุศักดิ์ รอดบุญมี	8. นายนิพนธ์ สวนศรี
9. นางโสภิญ เทพจักร (ได้รับคัดเลือก)	
10. นายปริญญา ชวลิตธำรง	
11. นายสันต์ ศุภรสิทธิ์	
12. นายสุรัตน์ เมฆะวรากุล	

จากตารางที่ 3 เมื่อนำมาเทียบกับตารางที่ 2 จะพบว่า ผู้ที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองกลุ่มอาชีพ มีเพียงนายสุรัตน์ เมฆะวรากุลเพียงคนเดียวที่ไม่เคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองเลย ส่วนนายถาวร อรรถจินดา เคยเป็นมาแล้ว 2 ครั้ง นายโกวิท ศรีสวัสดิ์ นายชัยวัฒน์ ตัณฑศิริ นายวรชัย เลิศไพโรจน์ นายอนุศักดิ์ รอดบุญมี และนายสันต์ ศุภรสิทธิ์ เคยเป็นมาแล้ว 1 ครั้ง และนายปริญญา ชวลิตธำรง เคยเป็นมาแล้วถึง 4 ครั้ง

จึงกล่าวได้ว่า สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองกลุ่มอาชีพ มีการสลับสับเปลี่ยนกันดำรงตำแหน่งอยู่เฉพาะกลุ่ม สามารถเห็นการกระจุกตัวของผู้มีโอกาสได้รับการแต่งตั้งได้ และเมื่อได้รับการแต่งตั้ง ก็จะได้เข้าไปมีอำนาจในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของเมืองพัทยาน่วมกับกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจของเมืองพัทยา และเป็นกลุ่มชนชั้นนำของเมืองพัทยา โดยมีลักษณะที่เป็นคนกลุ่มเล็กๆ แต่เป็นกลุ่มผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างอำนาจ แนวชนชั้นนำนิยม การกระจุกตัวของคนกลุ่มนี้ก็ย่อมเป็นการกระจุกตัวของอำนาจด้วย เพราะเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในชนชั้นแห่งอำนาจกลุ่มหนึ่งในเมืองพัทยาเช่นกัน

นอกจากนี้ในกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองยังมีอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มผู้แทนหน่วยราชการ ซึ่งสามารถสังเกตเห็นถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันในกลุ่มผู้แทนหน่วยราชการได้เช่นกัน จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองทุกชุด จะมีข้าราชการที่เป็นโดยตำแหน่ง 2 คนคือนายอำเภอบางละมุง และตำรวจ ซึ่งมักจะเป็นผู้บัญชาการตำรวจภูธร จ.ชลบุรี ส่วนข้าราชการหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โยธาธิการจังหวัดชลบุรี และผู้อำนวยการการไฟฟ้าเขต 2 ซึ่งล้วนเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเมืองพัทยาที่สำคัญ โดยมุ่งหวังให้สามารถประสานงานกับเมืองพัทยา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเมืองพัทยาให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และเพื่อให้มีผู้ที่ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ คอยช่วยเหลือแนะนำการทำงานของสภาเมืองพัทยาให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นกลุ่มผู้แทนหน่วยราชการนี้จึงค่อนข้างจะผูกขาดในแง่ของตัวแทนหน่วยงานที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง แต่ถ้าวัดบุคคลแล้วจะพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยมาก เนื่องจากข้าราชการจะต้องมีการโยกย้ายกันเป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาที่เป็นตัวแทนหน่วยราชการ ก็เป็นชนชั้นนำของเมืองพัทยานเช่นกัน เพราะสามารถเข้าไปดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีส่วนในการชี้แนะ สร้างสรรพัทยานไปในทางใดๆ ได้ และโดยปกติ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางราชการ ก็เป็นผู้มีอำนาจในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้นอยู่แล้ว เพราะมีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งที่ดำรงอยู่ และอำนาจนั้นย่อมกระทบต่อท้องถิ่นได้ เช่นนายอำเภอบางละมุง แม้จะไม่ได้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเมืองพัทยาโดยตรง แต่เมืองพัทยานก็มีพื้นที่อยู่ในอำเภอบางละมุง ย่อมต้องมีการประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ หรือผู้บัญชาการตำรวจภูธร จ. ชลบุรี ก็ย่อมมีอำนาจหน้าที่ในเขตเมืองพัทยานด้วย เพราะเมืองพัทยานอยู่ในจังหวัดชลบุรี และถ้ามีคดีสำคัญ ย่อมต้องอาศัยกำลัง หรือการประสานงานกับตำรวจทั้งจังหวัดชลบุรี เป็นต้น บุคคลเหล่านี้จึงย่อมต้องมีอำนาจและบทบาทเป็นผู้นำในชุมชนเมืองพัทยานด้วยอยู่แล้วตามตำแหน่ง และเมื่อประกอบกับการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเมืองพัทยาน จึงเป็นเสมือนการตอกย้ำความเป็นชนชั้นนำในเมืองพัทยานมากยิ่งขึ้น

สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง จึงเป็นชนชั้นนำเมืองพัทยา ซึ่งมีการกระจุกตัวของกลุ่มคนเหล่านี้ โดยที่กลุ่มอาชีพ จะเป็นนักธุรกิจที่สำคัญๆ หรือเป็นผู้มีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับในเมืองพัทยามานาน มีการกระจุกตัว โดยศึกษาได้จากที่มีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองอยู่เฉพาะกลุ่ม บุคคลเหล่านี้จะเป็นชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งชนชั้นนำทางการเมืองด้วย ส่วนกลุ่มผู้แทนหน่วยราชการ โดยตำแหน่งหน้าที่นั้นก็คือชนชั้นนำในชุมชนอยู่แล้ว และเป็นกลุ่มผู้มีอำนาจ เพราะมีอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ เมื่อประกอบกับเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาด้วย ยิ่งสร้างเสริมการเป็นชนชั้นนำในเมืองพัทยาให้เด่นชัดขึ้น และมีการกระจุกตัวโดยอาศัยตำแหน่งที่ดำรงอยู่ จึงกล่าวได้ว่า สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง ก็มีการกระจุกตัวของบุคคลที่จะเข้าสู่อำนาจ และย่อมมีการกระจุกตัวของอำนาจอยู่เฉพาะกลุ่มเช่นเดียวกับกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งด้วยเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง และกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง

นอกจากสามารถหาความสัมพันธ์การเป็นกลุ่มเดียวกันในกลุ่มของสมาชิกสภาเมืองพัทยาทั้งประเภทที่หนึ่ง และประเภทที่สองแล้ว เรายังพบว่าโดยการพิจารณาจากรายชื่อแล้ว ยังมีความเชื่อมโยงคนสองกลุ่มนี้อยู่บ้างเช่นกัน ได้แก่ มีสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองกลุ่มอาชีพ บางส่วนเคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งมาก่อน ได้แก่ นายอนุศักดิ์ รอดบุญมี ซึ่งในปีแรกที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ก็ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในกลุ่มพัทยาก้าวหน้า และสามารถชนะการเลือกตั้ง รวมทั้งได้เป็นนายกเมืองพัทยาคนแรก รวม 2 สมัย เป็นเวลา 4 ปี คือ 8 ก.พ. 24 - 6 ก.พ. 26 และ 21 ก.พ. 26 - 25 ก.พ. 28 ส่วนตำแหน่ง สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองที่ นายอนุศักดิ์ ได้ดำรงตำแหน่ง คือ ในชุดที่ 5 แต่งตั้งแทน นายสุธรรม พันธุศักดิ์ รวม 2 ปี และนอกจากนี้ยังเป็นสมาชิกในชุดแรก (ชุดที่มาจากการแต่งตั้งทั้ง 17 คน ในปี 2521-2523) ด้วย และนายทวีช ฉายสว่างวงศ์ ที่เดิมในปี 2528 เคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง กล่าวคือ ระหว่าง 12 เม.ย. 28 - 16 มี.ค. 32 โดยแต่งตั้งแทน นายสันต์ สุภรตส์รังสี แต่ต่อมาในปี 2532, 2536, และ 2540⁶ ได้เข้ามาอยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก และยังคงเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาจนกระทั่งทุกวันนี้ เป็นต้น

⁶ โปรดดูภาคผนวก ค. เปรียบเทียบกับภาคผนวก ง., หน้า 232-233.

เราสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งและสองได้บ้าง ดังที่ได้อธิบายไปแล้วนั้น ถึงแม้ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่ากลุ่มคนเหล่านี้มีความเป็นกลุ่มเดียวกันก็ตาม แต่ก็ไม่ได้แสดงว่าเป็นคนกลุ่มตรงข้ามกันด้วย โดยจะอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่มนี้โดยละเอียดในส่วนต่อไป แต่ในขั้นตอนนี้จะพบว่า มีการกระจุกตัวของชนชั้นนำในเมืองพัทยา ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยแต่มีอำนาจ เป็นกลุ่มผู้ปกครองโดยมีอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ หรือตามโครงสร้างของเมืองพัทยา

ความสัมพันธ์ภายในฝ่ายบริหาร (ปลัดเมืองพัทยา และรองปลัดเมืองพัทยา)

ฝ่ายบริหารเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เป็นชนชั้นนำในเมืองพัทยา ตามโครงสร้างเมืองพัทยา จากแผนภาพที่ 7 สภาเมืองพัทยาคือฝ่ายนิติบัญญัติ และปลัดเมืองพัทยาคือฝ่ายบริหาร โดยที่ปลัดเมืองพัทยามาจากการว่าจ้างโดยสภาเมืองพัทยาให้ความเห็นชอบ และนายกเมืองพัทยาคือผู้สัญญา ปลัดเมืองพัทยาคือหัวหน้าบังคับบัญชาพนักงานลูกจ้างทั้งหมดของเมืองพัทยา และจะแต่งตั้งรองปลัดเมืองพัทยาได้ไม่เกินสองคน ทำหน้าที่ช่วยปลัดเมืองพัทยารับผิดชอบกิจการเมืองพัทยาคือปลัดเมืองพัทยามอบหมาย ดังที่ปรากฏในบทที่ 3 แล้ว

จากอำนาจหน้าที่ของปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา ทำให้พวกเขาเป็นกลุ่มชนชั้นนำในเมืองพัทยา อยู่ในโครงสร้างอำนาจของเมืองพัทยาเช่นเดียวกับสมาชิกสภาเมืองพัทยา เพราะผู้ทำหน้าที่นี้จะมียุทธศาสตร์ในการบริหารกิจการต่างๆ ให้บรรลุผลตามนโยบายและแผนของสภาเมืองพัทยา และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่อสภาเมืองพัทยา

ความสัมพันธ์ในฝ่ายบริหาร หรือระหว่างปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา จึงเป็นการร่วมมือกัน โดยที่ปลัดเมืองพัทยาคือผู้คัดเลือกรองปลัดเมืองพัทยาให้มาทำงานเอง แต่การเปลี่ยนปลัดเมืองพัทยา มักจะไม่กระทบกับการเปลี่ยนรองปลัดเมืองพัทยาคือ นั่นหมายความว่า ไม่จำเป็นที่เมื่อเปลี่ยนปลัดเมืองพัทยาลงจะต้องเปลี่ยนรองปลัดเมืองพัทยาสวมไป และมีหลายครั้งที่รองปลัดเมืองพัทยากลายเป็นปลัดเมืองพัทยาคงต่อไป⁷

เนื่องจากปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยามาจากการว่าจ้าง การคงอยู่ของปลัดเมืองพัทยาคงขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะกับนายกเมืองพัทยา เพราะนายกเมืองพัทยาคงจะเสนอชื่อบุคคลที่ทำงานเข้ากับนายกเมืองพัทยาได้ดีเป็นปลัดเมืองพัทยา การจะศึกษากระจุกตัวของกลุ่มชนชั้นนำในฝ่ายบริหาร จึงควรนำมาเชื่อมโยงกับกลุ่มชนชั้นนำฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะกับสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งมากกว่า

⁷ โปรดดูภาคผนวก ก., หน้า 230.

**ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งกับฝ่ายบริหาร
(ปลัดเมืองพัทยา และรองปลัดเมืองพัทยา)**

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งกับฝ่ายบริหารสามารถศึกษาได้จากการเปรียบเทียบรายชื่อของบุคคลทั้งสองกลุ่มถึงความเป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อให้เห็นความเป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการอธิบายถึงการกระจุกตัวของอำนาจในการบริหารกิจการเมืองพัทยาที่ทั้งผู้กำหนดแนวทางและผู้ปฏิบัติงานเป็นกลุ่มเดียวกัน

จากการสำรวจรายชื่อสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งและฝ่ายบริหารแล้ว พบว่ามีฝ่ายบริหารบางท่านเคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งมาก่อน ได้แก่ นายสุพงษ์ อำไพกิจพาณิชย์ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งในปี 2528 กลุ่มพัทยาก้าวหน้า แล้วมาเป็นรองปลัดเมืองพัทยา ในช่วง 3 กรกฎาคม 2534-10 กรกฎาคม 2536 ซึ่งเป็นสมัยที่นายแพทย์วิทยา คุณานุภกรกุล เป็นปลัดเมืองพัทยา และนายโสภณ เพ็ชรตระกูล เป็นนายกเมืองพัทยา และในช่วง 1 กุมภาพันธ์ 2536-18 ตุลาคม 2537 เป็นรองปลัดเมืองพัทยาคณะที่ 2 ในสมัยของนายเกษมพงษ์ อุดมรัตนกุลชัย และปลัดชบุญเลิศ โรจนาลักษณ์ และอีกคนได้แก่นายนรินทร์ วัฒนศาสตร์สาธร ที่เคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ในปี 2532 และได้กลายมาเป็นรองปลัดเมืองพัทยาคณะที่ 1 ในวันที่ 24 ตุลาคม 2539 จนกระทั่งปัจจุบัน^๕

จากลักษณะที่ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งที่ย่ออธิบายถึงความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งกับฝ่ายบริหาร ซึ่งต่างเป็นชนชั้นนำในเมืองพัทยาด้วยกัน และในส่วนนี้สำคัญมาก เพราะเมื่อชนชั้นนำในเมืองพัทยาทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารเป็นกลุ่มเดียวกัน การกระจุกของอำนาจจะเกิดอย่างครอบคลุมรอบด้าน และจากที่มาของฝ่ายบริหารที่มาจากฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบกับการที่สมาชิกบางคนในสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งได้กลายมาเป็นฝ่ายบริหารด้วย จึงพอจะกล่าวได้ว่า ความเป็นกลุ่มเดียวกันระหว่างอำนาจสองฝ่าย ดังนั้นจึงมีการกระจุกทั้งบุคคลและอำนาจในกลุ่มชนชั้นนำเมืองพัทยา

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างในกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งด้วยกันเอง และระหว่างสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งกับฝ่ายบริหาร ได้แก่ ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา แสดงให้เห็นถึงการกระจุกตัวกลุ่มชนชั้นนำของเมืองพัทยาโดยระบุนจากตำแหน่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายในโครงสร้าง

^๕ โปรดดูภาคผนวก ก., หน้า 230.

อำนาจของเมืองพัทยา บุคคลเหล่านี้มีส่วนในการชี้แนะและบริหารเมืองพัทยาโดยตรง ส่วนนักธุรกิจคนที่เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง ซึ่งล้วนเป็นนักธุรกิจขนาดใหญ่ในเมืองพัทยา นักธุรกิจเหล่านี้จะมีความสนใจทางการเมือง เพราะว่าการที่ธุรกิจจะดำเนินการไปได้ดี ก็เนื่องมาจากมีคนมาท่องเที่ยวมากๆ และคนเหล่านั้นจะมาท่องเที่ยวก็เพราะสภาพแวดล้อมของเมืองพัทยาเอื้ออำนวย เช่น น้ำทะเลสวย ชายหาดสะอาด มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ถนนหนทางสะดวก น้ำจืดเพียงพอ ฯลฯ การจะกำหนดดูแลควบคุมสิ่งเหล่านี้ได้ ย่อมต้องมีอำนาจโดยสามารถเข้าไปมีส่วนในการบริหารหรือการตัดสินใจในกิจการต่างๆ วิธีการก็คือ เข้าไปเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง แต่ก็มีนักธุรกิจบางคน que เข้าสู่การเมืองโดยสมัครแข่งขันเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งด้วยเช่นกัน ดังนั้นถ้านักธุรกิจใหญ่ๆ ที่เข้าไปเล่นการเมืองเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งก็จะเป็นกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองโดยตรง แต่ถ้าเข้าโดยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง บทบาทจะถูกจำกัดไปด้วย เนื่องเพราะการเข้าสู่อำนาจไม่ใช่ได้รับการมอบอำนาจมาจากประชาชน จึงทำหน้าที่เป็นแค่ที่ปรึกษาให้กับกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งมากกว่า ในส่วนของข้าราชการอีก 4 คน ที่เข้ามาเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาสายกลุ่มผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับเมืองพัทยา ย่อมเป็นกลุ่มชนชั้นนำในเมืองพัทยาด้วย เพราะมีตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ประกอบกับมีตำแหน่งทางราชการด้วย แต่เพราะความไม่ต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่งในเมืองพัทยา เนื่องจากที่ต้องย้ายบ่อยๆ จึงมักหมดสภาพสมาชิกสภาเมืองพัทยาที่กำหนด การที่เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาจากการแต่งตั้ง ข้าราชการเหล่านี้จึงไม่ได้แสดงบทบาทสำคัญในการตัดสินใจต่อกิจการต่างๆ ของเมืองพัทยาโดยตรง และยังต้องให้เกียรติฝ่ายการเมือง หรือสมาชิกสภาเมืองพัทยาที่มาจาก การเลือกตั้งมากกว่า เพราะเป็นตัวแทนประชาชน ข้าราชการเหล่านี้จึงไม่แสดงบทบาทอย่างเด่นชัดในการเป็นผู้นำทางการเมืองการบริหารของเมืองพัทยาเท่ากับกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาจากการเลือกตั้ง จะมีบทบาทก็เพียงในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ตนทำงาน และให้ความสะดวกหากจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกับหน่วยราชการนั้นๆ ในการร่วมกันพัฒนาเมืองพัทยาให้ก้าวหน้า ในส่วนความสัมพันธ์กับกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง หรือความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหาร คือ ปลัดและรองปลัดเมืองพัทยานั้น ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน เพราะการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเป็นไปโดยตำแหน่ง ไม่ต้องอาศัยความสัมพันธ์กับใคร แต่อำนาจในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของเมืองก็จะน้อยไปด้วย เพราะหน้าที่ตามเจตจำนงที่ให้มีสมาชิกประเภทนี้ขึ้นมาก็เพื่อเป็นเพียงที่ปรึกษา และคนกลุ่มข้าราชการนี้ก็จะตระหนักในขอบข่ายการทำงานของตนเองดี แต่ก็มักจะได้ไม่เป็นฝ่ายตรงข้ามด้วยเพราะหน้าที่หลักไม่ใช่เป็นฝ่ายค้าน แต่เป็นผู้เสนอแนะดังกล่าวดำเนินแล้ว

จากการอธิบายตามปรากฏการณ์ที่เห็นได้จากความสัมพันธ์ในกลุ่มคนที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจของเมืองพัทยาตามกฎหมายทั้งหมดข้างต้น แสดงให้เห็นว่า อำนาจในชุมชนเมืองพัทยาระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มการเมืองหลักซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อการคัดเลือกกลุ่มผู้บริหารได้แก่ ปลัดเมืองพัทยา และรองปลัดเมืองพัทยาให้เป็นกลุ่มเดียวกับตน เพราะกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งซึ่งมีอำนาจเลือก ส่วนหากจะมีฝ่ายที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งบ้าง ได้แก่สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองบางคน แต่ก็ไม่ใช่ฝ่ายตรงข้าม และไม่ได้มีบทบาทเท่าเทียมกับกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยา ดังที่ได้อธิบายไปแล้ว

นอกจากศึกษาจากความสัมพันธ์ต่างๆ ข้างต้น ยังสามารถศึกษาการระจุกตัวของอำนาจอยู่เฉพาะกลุ่มได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เป็สมาชิกในโครงสร้างอำนาจของเมืองพัทยา และจากผู้สนใจการเมืองของเมืองพัทยาที่เป็นคนกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มชนชั้นนำ ที่เป็นกลุ่มตรงข้ามกับกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งกลุ่มที่วางตัวเป็นกลางด้วย กล่าวคือ

จากการไปสัมภาษณ์อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรีท่านหนึ่งถึงเรื่องกลุ่มการเมืองในเมืองพัทยา พบว่า กลุ่มการเมืองในเมืองพัทยามี 2 กลุ่ม ที่สำคัญคือกลุ่มที่บ้านใหญ่สนับสุนน และกลุ่มตรงข้าม คือกลุ่มของนายอุทัย พิมพ์ใจชน แต่ในปัจจุบันกลุ่มตรงข้ามไม่มีกำลังที่จะสู้กับกลุ่มของ บ้านใหญ่ ได้อีกต่อไป ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ว่า

“...จริงๆ แล้วมีสองกลุ่มหลักๆ คือกลุ่มบ้านใหญ่ กับกลุ่มของท่านอุทัย อย่างผมก็อยู่กับกลุ่มของท่านอุทัย....เดี๋ยวนี้มีเหลือกลุ่มเดียวแล้วที่ครองอำนาจ คือกลุ่มของบ้านใหญ่ เพราะเขาคุมเสียงคนได้ทั้งจังหวัดชลบุรีแล้ว ไม่แค่พัทยาหรอก”⁹

ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับนักการเมืองฝ่ายนายอุทัย พิมพ์ใจชนอีกท่านหนึ่งที่ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า

“...กลุ่มการเมืองในพัทยาก็มี 2 กลุ่ม คือกลุ่มกำนันเป๊าะ และกลุ่มผม ซึ่งก็คือกลุ่มตรงข้าม....เมืองพัทยาเป็นเมืองเจ้าพ่อ เป็นเมืองผู้มีอิทธิพลใครไม่เป็นพวกเขาก็อยู่ลำบาก คนดีอยู่เมืองนี้ไม่ได้หรอก....เป็นเช่นนี้มานานแล้ว ยิ่งเดี๋ยวนี้ กำนันเป๊าะสามารถครองได้ทั้งจังหวัดชลบุรีแล้ว....ถึงอย่างไรผมก็จะยังอยู่ ผมยังสู้อยู่....”¹⁰

⁹ สัมภาษณ์ นาย ช., อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี, 16 มิถุนายน 2540.

¹⁰ สัมภาษณ์ นาย ช., อดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี, 22 มกราคม 2541.

นอกจากนี้เมื่อไปสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดกำนันเปาะท่านหนึ่ง ก็ได้คำตอบในทำนองเดียวกันกับนักการเมืองทั้งสองท่านข้างต้น คือ

“.....เดี๋ยวนี้เป็นพวกของเราหมดแล้ว และเป็นพวกของเราทั้งจังหวัด ไม่ใช่แค่เมืองพัทลุงหรอก เราดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือตลอด ใครเป็นพวกของเราก็จะได้รับความสะดวก ไปติดต่ออะไรๆ ก็สะดวก.....ก็มีหลายคนที่เคยเป็นฝ่ายตรงข้ามแล้วกลายมาเป็นพวกเราแล้วก็มาก พอเขารู้ว่าเราเป็นอย่างไร เขาก็มาให้ความสนับสนุนเอง...”¹¹

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้างต้นทำให้เข้าใจได้ว่า กลุ่มการเมืองทั้งจังหวัดชลบุรี รวมทั้งในเมืองพัทลุงในปัจจุบันมีกลุ่มเดียว คือกลุ่มของกำนันเปาะ ซึ่งในการเมืองของเมืองพัทลุง การผูกขาดของกลุ่มดังกล่าวจะทำผ่านกลุ่มการเมืองหลักในเมืองพัทลุง โดยสามารถศึกษาการกระจัดตัวของกลุ่มที่มีอำนาจนั้นผ่านการดูความสัมพันธ์ในกลุ่มชนชั้นนำของเมืองพัทลุงตามตำแหน่งได้ กล่าวคือ เมื่อครั้งที่ไปขอสัมภาษณ์บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มชนชั้นนำของเมืองพัทลุง อดีตนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทลุงประเภทที่หนึ่ง คือ นายฟารุค วงษ์บริสุทธิ เพื่อขอข้อมูลในการทำวิจัย แต่ไม่ได้สัมภาษณ์ เพราะนายฟารุค อ้างว่า เมื่อได้ไปสัมภาษณ์ นายอนุศักดิ์แล้ว นายฟารุคก็ไม่จำเป็นต้องให้สัมภาษณ์โดยกล่าวว่า

“...หนูได้ไปคุยกับใครมาหรือยัง....คุยกับคุณอนุศักดิ์มาแล้วหรือ ก็พอแล้วนี่ เพราะคุยกับคุณอนุศักดิ์ หรือคุยกับผมก็ได้คำตอบเหมือนกัน เราก็รู้เรื่องเท่าๆ กัน เพราะเราต่างก็อยู่กลุ่มเดียวกัน...”¹²

นอกจากนี้เมื่อไปสัมภาษณ์อดีตนักการเมืองท้องถิ่นท่านหนึ่ง ซึ่งไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกับกลุ่มที่สามารถชนะการเลือกตั้ง และครองอำนาจในเมืองพัทลุง ถึงลักษณะของกลุ่มการเมืองในเมืองพัทลุงก็ได้รับคำตอบว่า

“...การเมืองพัทลุงนะเหรอ มีกลุ่มเดียว.....อยากจะชนะเลือกตั้งในเมืองพัทลุงไม่ยากหรอก ถ้าเข้าไปอยู่กลุ่มเดียวกับเขาได้ก็ง่ายนิดเดียว การเมืองพัทลุงไม่มีอะไรซับซ้อนหรอก...ผมไม่เอาหรอก พวกนี้เข้าแล้วออกลำบาก ถ้าเราไม่ยุ่งก็อย่ายุ่งเลยจะดีกว่า ผมอยู่ของผมอย่างนี้ดีแล้ว”¹³

¹¹ สัมภาษณ์ นาย ค., ผู้ใกล้ชิดกำนันเปาะ, 8 พฤศจิกายน 2540.

¹² สัมภาษณ์ ฟารุค วงษ์บริสุทธิ, อดีตสมาชิกสภาเมืองพัทลุงประเภทที่หนึ่ง, 14 กรกฎาคม 2540.

¹³ สัมภาษณ์ นาย ข., อดีตนักการเมืองท้องถิ่นเมืองพัทลุง, 21 กันยายน 2540.

ข้อมูลดังกล่าวเมื่อประกอบกับการสัมภาษณ์นายสุชัย รวยริน อดีตนายกเมืองพัทยา ปี 2532-2534 และเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาถึง 4 สมัย คือในปี 2524, 2528, 2532 และปี 2540 ดังที่กล่าวไว้ว่า

“.....ใช่ครับ พวกเราเป็นกลุ่มเดียวกันหมด....ผมเองก็ไม่ได้เป็นฝ่ายตรงข้ามหรือฝ่ายค้านอะไร ต้องร่วมมือกันทำงานอยู่แล้ว.....ก็รู้จักกันทุกคน ผมเองก็เคยทำงานด้วยกันมาก่อน ไม่มีปัญหาอะไร...”¹⁴

นอกจากนี้เมื่อสอบถามนายกเมืองพัทยา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจในชุมชนเมืองพัทยาที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งว่า เหตุใดสมาชิกสภาเมืองพัทยาจึงมักเป็นคนกลุ่มเดิมทำไมบางคนเลิกเล่นการเมืองท้องถิ่น และบางคนจึงยังคงเล่นการเมืองต่อไป คำตอบที่ได้คือ

“...ก็พวกเดียวกันทั้งนั้น อยู่ที่ว่าใครจะลง ลองดูจากรายชื่อก็น่าจะรู้ได้ว่าเป็นคนกลุ่มเดิมๆ เพราะชื่อซ้ำกันตั้งหลายคน....ผมรู้จักหมดแหละ”¹⁵

ดังนั้นเหตุผลในการเป็นกลุ่มเดิม และกลุ่มเดียวกันครองชัยชนะในการเลือกตั้งมาตลอดก็คือ การผลักดันเข้าแข่งขันสมัครรับเลือกตั้งหรือการตกลงกันล่วงหน้า เพื่อจะได้ไม่ต้องแข่งกันเอง คำตอบดังกล่าวสอดคล้องกับอดีตนักการเมืองท้องถิ่นผู้หนึ่ง ที่ให้คำตอบว่า

“.....การจะลงสมัคร เราจะมีการตกลงกันหรือผลักดันว่าใครจะลงในปีนี้ หรือปีนี้ขอคนนี้ลงก่อน ปีหน้าคุณค่อยลงก็แล้วกัน เพราะเรากลุ่มเดียวกัน เราจะตกลงกันก่อนเสมอ.....”¹⁶

จากการสัมภาษณ์บุคคลซึ่งใช้เป็นตัวแทนของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ทั้งกลุ่มที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจ กลุ่มตรงข้ามหรือนอกกลุ่มการเมืองหลัก และกลุ่มที่ค่อนข้างเป็นกลางไม่ได้เป็นศัตรู แต่ก็ไม่ใช่คนกลุ่มเดียวกับกลุ่มการเมืองหลัก ซึ่งจะได้รับคำตอบตรงกันว่าเมืองพัทยามีการกระจุกตัวของผู้ที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจ โดยเฉพาะในกลุ่มการเมืองหลักหรือกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นกลุ่มที่มีอำนาจสูงสุดในโครงสร้างเมืองพัทยา ซึ่งย่อมส่งผลต่อการกระจุกอำนาจในเมืองพัทยา โดยสอดคล้องกับข้อมูลในส่วนแรกที่อธิบายความสัมพันธ์ของกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง

¹⁴ สัมภาษณ์ สุชัย รวยริน, สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง, 20 กันยายน 2540.

¹⁵ สัมภาษณ์ ไพรัช สุทธิธารงสวัสดิ์, นายกเมืองพัทยา, 13 มกราคม 2541.

¹⁶ สัมภาษณ์ อนุศักดิ์ รอดบุญมี, นักธุรกิจโรงแรม อดีตนายกเมืองพัทยา อดีตสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งและสอง, 16 มิถุนายน 2540.

นอกจากนี้ยังสามารถพบความร่วมมือสอดคล้องกันของสมาชิกสภาเมือง พัทยาประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สอง ดังที่ได้สัมภาษณ์สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองกลุ่มตัวแทนหน่วยงานราชการท่านหนึ่ง ในเรื่องของการทำงานในสภาเมืองพัทยา กล่าวคือ

“ส่วนตัวผม ผมคิดว่า ส.ม. จากการแต่งตั้งมีความจำเป็น เพราะเท่าที่ฟังในการประชุมสภาจะเห็นว่า พวกนี้มีความรู้จริง และมีความเป็นกลางมากกว่า การมองปัญหาที่ระยะไกลกว่าพวกจากการเลือกตั้ง และจะได้คอยดูแลการทำงานของ ส.ม. จากการเลือกตั้ง.....ส่วนใหญ่เรื่องอะไรที่เป็นการตัดสินใจทางการเมืองพวกเราจะไม่เข้าไปยุ่ง ปลอบให้ฝ่ายการเมืองตัดสินใจกันเอง เช่นการเลือกนายกเมืองพัทยา ถ้าฝ่ายการเมืองเอาใครพวกเราก็เอาด้วย เราจะทำเฉพาะให้ข้อเสนอแนะที่จะช่วยให้เมืองพัทยาพัฒนาขึ้น หรือคอยอำนวยความสะดวกในเรื่องที่ต้องใช้ความร่วมมือกับหน่วยราชการของเราเท่านั้น.....สามารถทำงานร่วมกับฝ่ายการเมืองได้ ไม่มีปัญหาอะไร.....”¹⁷

ประกอบกับการสอบถามจากสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งท่านหนึ่ง ซึ่งกล่าวถึงบทบาทของสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองไว้ว่า

“.....พวกกลุ่มที่มาจากการแต่งตั้งเขาไม่มายุ่งเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเมือง หรือเรื่องที่เป็นเรื่องภายในกลุ่มการเมือง เพราะหน้าที่พวกเขา คือให้ข้อเสนอแนะ และให้ความร่วมมือในกิจการของเมืองพัทยาที่เกี่ยวข้องกับสายงานของเขา.....”¹⁸

เมื่อถามคำถามเดียวกันนี้กับอดีตสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองกลุ่มอาชีพท่านหนึ่ง ได้คำตอบว่า

“.....ส่วนใหญ่ก็จะให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งทำได้สะดวกขึ้นถ้าได้เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาจากการแต่งตั้ง แต่ปกติเรื่องส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของ ส.ม. ที่มาจากการเลือกตั้ง เพราะพวกเขามีที่มาจากประชาชน.....ส่วนใหญ่เวลาเสนออะไรไปพวกเขาก็ฟังนะ พวกเราจะพยายามร่วมมือประสานงานกับฝ่ายเลือกตั้งมากกว่า.....”¹⁹

¹⁷ สัมภาษณ์ นาย ก., สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง, 12 ธันวาคม 2540.

¹⁸ สัมภาษณ์ ทวิช ฉายสว่างวงศ์, สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง, 14 ธันวาคม 2540.

¹⁹ สัมภาษณ์ อนุศักดิ์ รอดบุญมี, นักธุรกิจโรงแรม และอดีตสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง และสอง, 16 มกราคม 2541.

จึงกล่าวได้ว่าสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สองสามารถทำงานร่วมมือกับกลุ่มการเมืองหลักซึ่งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งได้ เพราะตระหนักในหน้าที่ของตัวเองดีว่าเป็นเพียงที่ปรึกษา และยอมไม่ใช่ฝ่ายตรงข้ามหรือฝ่ายค้านที่จะคอยตรวจสอบการทำงานของกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ดังนั้น อำนาจการตัดสินใจต่างๆ ส่วนใหญ่จึงคงกระจุกอยู่กับกลุ่มการเมืองหลัก

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งและฝ่ายบริหาร ซึ่งตามกฎหมาย นายกเมืองพัทยาเป็นคู่สัญญากับปลัดเมืองพัทยา บุคคลทั้งสองจึงน่าจะเป็นคนกลุ่มเดียวกันและร่วมมือกันทำงาน ซึ่งนอกจากความสัมพันธ์ในฐานะคู่สัญญาดังกล่าว คนทั้งสองกลุ่มยังมีความสัมพันธ์ที่แสดงถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันดังที่ปรากฏจากบทสัมภาษณ์ผู้ที่คลุกคลีและสนใจการเมืองของเมืองพัทยานานานท่านหนึ่งที่กล่าวว่า

“.....ใครจะเป็นนายกเมืองพัทยา เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา หรือเป็นปลัดเมืองพัทยาก็ขึ้นกับท่านทั้งนั้น แต่ส่วนใหญ่ถ้าใครมาขอก่อนท่านก็ให้ หรือถ้ามากันมากก็จะเป็นคนกลางเจรจาให้ ส่วนเรื่องปลัดเมืองพัทยา ถ้านายกเมืองพัทยา เลือกคนไหนท่านก็มักจะไม่วัดช่องอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ต้องมาออกกล่าวกัน สำหรับการงานหรือการบริหารกิจการในท้องถิ่น ท่านว่าเขาไม่ได้เข้ามายุ่งด้วย ทำกันโดยสมาชิกสภาเมืองพัทยาเองทั้งนั้น แต่หากมีปัญหอะไรมาๆ คนไหนกินมากๆ ท่านก็ท่านก็ไม่เอาด้วย คนนั้นก็อดเล่นการเมืองไปเลย แต่โดยทั่วไปยืนยันได้ว่าไม่ได้ยุ่งอะไร แต่เป็นที่รู้กันว่า ใครจะไปจะต้องบอกกล่าวให้รับรู้เท่านั้น”²⁰

ดังนั้นสิ่งที่เชื่อมความสัมพันธ์ของฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ต่างเป็นผู้ริบอุปถัมภ์จากบ้านใหญ่ด้วยกัน หนทางในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองต้องผ่านการเห็นชอบจากบ้านใหญ่เหมือนกัน

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนสองกลุ่มนี้จะเป็นคนกลุ่มเดียวกัน แต่ก็มีความขัดแย้งกันเสมอ เพราะในการทำงานย่อมเกิดความขัดแย้ง โดยเฉพาะการที่กฎหมายให้อำนาจปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้บริหาร แต่ผู้ที่น่าจะมีอำนาจบริหารที่แท้จริงควรเป็นนายกเมืองพัทยา ซึ่งจะสอดคล้องกับการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาล แต่นายกเมืองพัทยากลับเป็นแค่สัญลักษณ์ของเมือง ตามที่อธิบายไว้แล้วในบทที่ 3 ความขัดแย้งระหว่างคนสองกลุ่มสามารถพบได้จากบทสัมภาษณ์ผู้ที่ยอมรับถึงสาเหตุแห่งความขัดแย้งนี้ดังกล่าวคือ

²⁰ สัมภาษณ์ นาย ง., สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี, 12 มกราคม 2541.

จากการสัมภาษณ์ นายสุชัย รวยริน อดีตนายกเมืองพัทยา ถึงความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายสภาเมืองพัทยาและฝ่ายบริหาร หรือระหว่างนายกเมืองพัทยาและปลัดเมืองพัทยา พบว่า

“...ผมนี่แหละเปลี่ยนปลัดเมืองฯ ปอยที่สุดพวกนี้เข้ามาที่แรกก็ดี รับปากรับคำว่าจะตั้งใจทำงาน แต่เมืองพัทยามีผลประโยชน์มาก ทำงานไปก็เริ่มมีปัญหา ปลัดเมืองฯ เขามีอำนาจเต็มที่ในการตัดสินใจอยู่คนเดียว และถือว่ามีอำนาจก็ทำไป ไม่ฟังเสียงผม ผมก็ให้ออก....”²¹

ประกอบกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายกเมืองพัทยาปัจจุบัน ถึงเหตุผลโดยทั่วไปที่เมืองพัทยาเปลี่ยนปลัดเมืองปอยไว้สั้นๆ ว่า

“.....ก็เป็นเพราะว่าปลัดเมืองฯ ไม่ยอมเชื่อฟัง สั่งแล้วไม่ยอมทำตาม มีความคิดเห็นขัดแย้งกันตลอด ก็เลยทำงานร่วมกันไม่ได้ คนที่ไปก็ต้องเป็นปลัดเมืองฯ.....”²²

เมื่อนำมาประกอบกับการสัมภาษณ์ปลัดเมืองพัทยานปัจจุบัน นายทรงศักดิ์ ยมจินดา ก็ได้รับคำตอบ กล่าวคือ

“...ผมเองก็ไม่ทราบว่ทำไมแล้วมาเป็นเพราะอะไร แต่สำหรับผมแล้ว ผมคิดว่า บางครั้งนายกฯ อาจให้ตัดสินใจทำบางอย่าง ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเรา แต่มันติดขัดที่กฎระเบียบ ไม่สามารถทำได้ พอไม่ทำก็กล่าวหาว่าขัดคำสั่ง แต่ถ้าผลออกมาแล้วคนรับผิดชอบคือปลัดฯ เพราะเป็นงานในหน้าที่ บางครั้งนายกฯ ก็ห่วงคะแนนเสียงเกินไป ไม่คำนึงถึงผลทางการปฏิบัติ เราเป็นผู้ปฏิบัติก็ยอมรู้ว่าทำได้แค่ไหน...แต่ผมไม่ได้หมายความว่านายกฯ คนนี้เป็นอย่างนั้นนะ แต่หมายถึงปัญหาโดยรวมที่ต้องเปลี่ยนปลัดบ่อย”²³

จากผลการสัมภาษณ์ จึงสามารถสังเคราะห์ออกมาได้ว่า การที่มีความขัดแย้งกันระหว่างนายกเมืองพัทยาและปลัดเมืองพัทยา เป็นเพราะว่า นายกเมืองพัทยาไม่มีอำนาจหน้าที่แต่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนที่เลือกตนเข้ามาทำให้วางตัวลำบาก จะทำงานอะไรตอบสนองความต้องการของประชาชนก็ทำได้ยาก การไปบังคับเอากับปลัดเมืองพัทยาจึงเกิดขึ้น

²¹ สัมภาษณ์ สุชัย รวยริน, สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง, 20 กันยายน 2540.

²² สัมภาษณ์ ไพรัช สุทธิธำรงค์สวัสดิ์, นายกเมืองพัทยา, 13 มกราคม 2541.

²³ สัมภาษณ์ ทรงศักดิ์ ยมจินดา, ปลัดเมืองพัทยา, 14 ธันวาคม 2540.

ประกอบกับอำนาจในการตัดสินใจบริหารกิจการต่างๆ ของปลัดเมืองพัทยามีมาก และเมืองพัทยามีผลประโยชน์มาก ก็เป็นไปได้ที่ปลัดเมืองพัทยาอาจจะกระทำการใดๆ ที่เอื้อต่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องได้ จึงเกิดความขัดแย้งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ยังสามารถกล่าวได้ว่าผู้ที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจของเมืองพัทยาโดยการดูจากตำแหน่งเป็นคนกลุ่มเดียวกัน และถึงไม่ใช่กลุ่มเดียวกันแต่ก็ไม่ใช่ฝ่ายตรงข้ามดังที่อธิบายทั้งจากการศึกษาความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ระหว่างบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจตามกฎหมาย และจากบทสัมภาษณ์ จึงจะสรุปได้ว่า อำนาจของชุมชนเมืองพัทยาจึงกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มการเมืองหลัก หรือกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งเป็นสำคัญ

อาจสรุปบทบาทของ บ้านใหญ่ ต่อการกำหนดการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองหลัก ซึ่งเป็นกลุ่มชนชั้นนำและผูกขาดอำนาจในเมืองพัทยาได้จากบทสัมภาษณ์ผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้อุปถัมภ์ของกลุ่มการเมืองหลักมากที่สุดคนหนึ่ง ดังนี้

".....พี่ก็เห็นพวกพัทยาเวลาใกล้จะมีการเลือกตั้งก็ไปหาที่ ลูกน้องทั้งนั้นและก็อยากได้กันทั้งนั้น ส่วนใหญ่จะไปขอให้สนับสนุน จริงๆ แล้วเวลาเลือกตั้งในระดับชาติ หรือการเลือก ส.ส. ก็ช่วยกันหาเสียงทุกคน แต่พอการเมืองท้องถิ่นก็แย่งกันเอง เราเป็นผู้ใหญ่จะทำได้ ต้องวางตัวเป็นกลาง ถ้าเจรจากกลงกันได้ก็ดีไป แต่ถ้าไม่ได้ก็ให้ไปสู้กันในสนามท้องถิ่นกันเอง พวกเดียวกันทั้งนั้น จะทำได้ดีที่สุดก็แค่ไม่ให้ใครรังแกใคร.....จริงๆ แล้วไม่ใช่เฉพาะที่พัทยาหรอก ที่อื่นท้องถิ่นอื่นก็แบบนี้แหละ เวลาเลือกตั้งเทศบาลก็มาขอให้ช่วยแบบ นี้เหมือนกัน....."²⁴

การศึกษาจากการขยายตัวของกลุ่มการเมืองหลัก

การศึกษาการขยายตัวของกลุ่มการเมืองหลัก ซึ่งก็คือกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง สามารถอธิบายถึงการกระจุกตัวของอำนาจในเมืองพัทยาได้ เพราะการที่สามารถรวบรวมบุคคลที่มีศักยภาพในการเป็นชนชั้นนำในเมืองพัทยา เช่น มีทรัพย์สิน มีชื่อเสียง หรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองต่างๆ ไว้ได้ ก็ย่อมเป็นการรวบรวมอำนาจของบุคคลดังกล่าวให้กระจุกไว้กับคนกลุ่มเดียวได้ด้วย

²⁴ สัมภาษณ์ นาย ค., ผู้ใกล้ชิดกำนันเปาะ, 8 พฤศจิกายน 2540.

ลักษณะการเป็นกลุ่มพวกเดียวกันและการกระจุกตัวของกลุ่มที่ครองอำนาจ โดยเฉพาะในกลุ่มการเมืองหลัก หรือกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ที่ได้เพิ่มระดับมากขึ้นเรื่อยๆ นับตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน สามารถสังเกตได้จากจำนวนผู้สนใจการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งลดลงทุกปี และกลุ่มการเมืองที่จะมาแข่งขันก็ลดลง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง เมื่อพิจารณาจากจำนวนคนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง จะพบว่า ในปีแรกคือปี 2524 มีผู้สมัคร จำนวน 38 คน ในปี 2528 มีผู้สมัครจำนวน 30 คน ในปี 2532 มีผู้สมัครจำนวน 19 คน ในปี 2536 มีผู้สมัครจำนวน 12 คน และถอนชื่อออก 3 คน จึงไม่มีการเลือกตั้ง และในปี 2540 มีผู้สมัครจำนวน 12 คน²⁵ จะเห็นได้ว่า จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยามีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ สภาพการณ์เช่นนี้จึงอาจวิเคราะห์ได้ว่า คนสนใจลงสมัครรับเลือกตั้งของเมืองพัทยาลดลงทุกปี และการเมืองพัทยากระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่มมากยิ่งขึ้น โดยจะอธิบายให้เข้าใจอย่างละเอียดดังต่อไปนี้

ในการแข่งขันรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ระหว่างกลุ่มต่างๆ ในเมืองพัทยามีขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2524 นับแต่พระราชบัญญัติเมืองพัทยาประกาศใช้ เมื่อ พ.ศ. 2521 โดยในปีแรกยังให้สมาชิกสภาเมืองพัทยามาจากการแต่งตั้งทั้ง 17 คน เพราะประชาชนยังไม่พร้อม และต้องการสร้างความคุ้นเคยของรูปแบบผู้จัดการเทศบาลให้กับประชาชนเสียก่อน²⁶ และเมื่อครบ 2 ปี จึงจัดให้มีการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2524 ขึ้นนับเป็นการเลือกตั้งเมืองพัทยาครั้งแรก และความเป็นสิ่งใหม่จึงมีคนสนใจมาก โดยดูจากทั้งจำนวนผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาที่มีมากที่สุดในการเลือกตั้งเมืองพัทยาทั้งหมดเท่าที่มีมาจนกระทั่งปัจจุบัน (ปี 2540) โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 38 คน และดูได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเมืองพัทยาที่ปรากฏว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ประชาชนตื่นตัวกว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่งจะผ่านมาในปีเดียวกัน โดยมีผู้สมัครเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพัทยาก้าวหน้า กลุ่มอนุรักษ์เมืองพัทยา กลุ่มชาวเมืองบางละมุง และกลุ่มพัทยานาเกลือ รวมทั้งผู้สมัครอิสระอีกจำนวนหนึ่ง รวมผู้สมัครทั้งสิ้นจำนวน 38 คน²⁷ และผลก็ออกมาตามที่

²⁵ โปรดดูภาคผนวก ฉ-ฉ และฎ., หน้า 235-240, 242.

²⁶ โปรดดูภาคผนวก ข., หน้า 231.

²⁷ โปรดดูภาคผนวก ฉ., หน้า 235-236.

ทุกคนในขณะนั้นคาดหมายคือ กลุ่มพัทธยาก้าวหน้า ผู้สมัครหมายเลข 1-9 ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารเมืองพัทธยา เพราะเคยได้สร้างผลงานไว้บ้างกับเมืองพัทธยา และยังได้รับแรงหนุนจากนายจุมพล สุขภารังษี “เสี่ยจิว เจ้าพ่อชลบุรี” และนายสมชาย คุณปลื้ม “กำนันเปี๊ยะ” โดยได้รับคะแนนเสียงเรียงจากสูงสุดลงมา และทิ้งคู่แข่งขาดลอย โดยมีผู้ใช้สิทธิในครั้งนั้น 42.31%²⁸

การเลือกตั้งครั้งที่ 2 ในปี 2528 การแข่งขันกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ทางการเมืองก็ยังคงมีอยู่ มีกลุ่มการเมืองรวม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพัทธยาก้าวหน้า หมายเลข 1-9 กลุ่มรักเมืองพัทธยา หมายเลข 11-20 และกลุ่มพลังพัฒนา หมายเลข 21-30 รวมทั้งที่เป็นผู้สมัครอิสระอีก 3 คน ได้แก่ หมายเลข 10, 20 และ 30 รวมผู้สมัครทั้งสิ้น 30 คน²⁹ สำหรับผลการเลือกตั้งก็สอดคล้องกับในการเลือกตั้งครั้งแรกที่กลุ่มพัทธยาก้าวหน้า ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งปี 2524 และเป็นผู้สมัครหมายเลข 1-9 เช่นเดิม แต่จำนวนผู้สมัครลดลงจากเดิม 38 คน แต่ครั้งนี้มี 30 คน และส่งผลไปยังการเลือกตั้งในคราวถัดมา คือ ในปี 2532 ที่จำนวนผู้แข่งขันสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาเมืองพัทธยาน้อยลงกว่าครั้งที่ผ่านมา คือเหลือเพียง 19 คน โดยมีกลุ่มการเมืองที่เข้าแข่งขันในครั้งนั้นรวมทั้งสิ้น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพัทธยาก้าวหน้า หมายเลข 1-9 และกลุ่มพลังพัทธยา หมายเลข 12-18 และผู้สมัครอิสระอีก 3 คน ได้แก่ หมายเลข 10, 11, และ 19³⁰ แต่กลุ่มที่ชนะการเลือกตั้งยังคงเป็นกลุ่มพัทธยาก้าวหน้า หมายเลข 1-9 อยู่เช่นเดิม

ต่อมาในปี 2536³¹ มีผู้สมัครเพียง 12 คน และในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 ผู้สมัครหมายเลข 10-12 ได้ถอนชื่อออกไปโดยหมายเลข 10 ถอนชื่อออกเวลา 13.50 น. หมายเลข 11 และ 12 ถอนชื่อออกเวลา 11.20 น.³² ทำให้ไม่ต้องมีการแข่งขันหรือไม่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทธยา เพราะตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทธยา พ.ศ. 2522 ข้อ 6 วรรค 2 กำหนดไว้ว่า

²⁸ “เลือกตั้งสภาเมืองพัทธยา: บทพิสูจน์การปกครองตนเอง,” มติชนสุดสัปดาห์ (19 ก.พ. 24): หน้า 7-8.

²⁹ โปรดดูภาคผนวก ข., หน้า 237-238.

³⁰ โปรดดูภาคผนวก ข., หน้า 239.

³¹ โปรดดูภาคผนวก ฉ., หน้า 240.

³² เมืองพัทธยา, “คำร้องขอถอนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทธยา”, 25 พฤษภาคม 2536.

“ถ้ามีผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีได้ในการเลือกตั้ง ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกโดยไม่ต้องลงคะแนน...”³³

ผลจากที่ผู้สมัครอิสระทั้ง 3 คนถอนชื่อออกไป ทำให้ หมายเลข 1-9 ได้เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาโดยที่ไม่ต้องลงคะแนน จากสมัยการเลือกตั้งครั้งนี้มีข้อสังเกต กล่าวคือ จำนวนคนที่สมัครรับเลือกตั้งน้อยลงกว่าทุกปี คือมีเพียง 12 คน และการที่ผู้สมัครอิสระ 3 คน ถอนชื่อออกพร้อมๆ กัน ทำให้กลุ่มที่รวมตัวกันขึ้นมาหมายเลข 1-9 ซึ่งสมัครในนามกลุ่มสร้างสรรพัทยา สามารถเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งได้ทันที

ต่อมาในปี 2539 ที่มีการเลือกตั้งซ่อมปี 2536 ขึ้น เนื่องจาก นายชาญศักดิ์ ชาลิตนิตธรรม ลาออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี³⁴ ในการเลือกตั้งซ่อมครั้งนี้ มีผู้สมัคร 3 คน เป็นผู้สมัครอิสระ ผู้ชนะการเลือกตั้งคือ หมายเลข 1 นายพิสัย พนมวัน ณ อุษยา ได้ 1,241 คะแนน โดยหมายเลข 2 ได้ 208 คะแนน และหมายเลข 3 ได้ 563 คะแนน จากจำนวนผู้มีสิทธิทั้งสิ้น 42,962 คน แต่ไปใช้สิทธิ์ เพียง 2,059 คน หรือเพียง 4.79 เปอร์เซ็นต์³⁵ ซึ่งน้อยมาก

ในครั้งล่าสุดที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาคั้งที่ 5 ผ่านไป ในวันที่ 17 สิงหาคม 2540³⁶ มีผู้สมัครทั้งสิ้น 14 คน โดยผู้สมัครหมายเลข 1-9 ยังคงเป็นผู้สมัครในกลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มรักษ์พัทยา และหมายเลข 10-14 เป็นผู้สมัครอิสระ ผลปรากฏว่า กลุ่มรักษ์พัทยา หมายเลข 1-9 สามารถชนะการเลือกตั้ง เข้ามาได้ 8 คน โดยที่หมายเลข 6 ตกไป เพราะแพ้ผู้สมัครอิสระหมายเลข 12

การเลือกตั้งครั้งนี้มีจำนวนผู้สมัครเพียง 14 คน และผู้ชนะการเลือกตั้งส่วนใหญ่ก็เป็นสมาชิกในกลุ่มการเมืองหลักหมายเลข 1-9 เช่นเดิม แต่ผู้สมัครอิสระหมายเลข 12 สามารถแทรกเข้ามาได้ในลำดับคะแนนที่ 9 ชนะหมายเลข 6 ไปเพียง 307 คะแนน แต่จะกึ่งผู้สมัครอิสระคนอื่นๆ ไปมาก กล่าวคือ หมายเลข 12 นายสุชัย รวยริน ได้ 7,309 คะแนน หมายเลข 6 นายอภิเศรษฐ์ ชัคเชิด ได้ 7,002 คะแนน ส่วนผู้สมัครอิสระคนอื่นๆ ได้แก่ หมายเลข 10 นายไพโร มั่งคั่ง ได้ 2,445 คะแนน หมายเลข 11 นายส่องหล้า นิลคำแหง

³³ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา, 25 พฤษภาคม 2536.

³⁴ ชลบุรี, “หนังสือที่ ขบ. 0016/28854, สมาชิกสภาเมืองพัทยา (ประเภทที่ 1 ขอลาออก)” 18 ตุลาคม 2539.

³⁵ โปรดดูภาคผนวก ก., หน้า 241.

³⁶ โปรดดูภาคผนวก ก., หน้า 242.

ได้ 3,012 คะแนน หมายเลข 13 นายวิเชียร ตั้งธรรมสถิตย์ ได้ 1,745 คะแนน และหมายเลข 14 นายดิเรก พงษ์สวัสดิ์ ได้ 1,408 คะแนน ซึ่งหากศึกษาจากคะแนนแล้ว จะพบว่า ผู้สมัครอิสระคนอื่นๆ นอกจากหมายเลข 12 แล้ว ไม่มีศักยภาพที่จะเป็นคู่แข่งทางการเมืองกับกลุ่มการเมืองรักษ์พญาได้เลย

จากสภาพการแข่งขันรับเลือกตั้งในแต่ละครั้งดังที่อธิบายในตอนต้นจะพบว่า จำนวนผู้ที่สนใจลงสมัครเป็นสมาชิกสภาเมืองพญาประเภทที่หนึ่งลดลงทุกปี และจำนวนกลุ่มการเมืองก็ลดลงทุกปีด้วย ดังนั้นเมื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และติดตามการเมืองพญามาตลอด ทำให้สามารถเห็นความเหนือกว่าของกลุ่มการเมืองหลัก ซึ่งผูกขาดอำนาจทางการเมือง และสามารถแผ่ขยายอำนาจของกลุ่มจนกระทั่งทำให้แทบจะไม่มี การแข่งขันทางการเมือง อันเป็นการกระจุดตัวของผู้ที่เป็นชนชั้นนำซึ่งได้แก่สมาชิกสภาเมือง พญาประเภทที่หนึ่งเป็นสำคัญ และส่งผลต่อการกระจุดตัวของอำนาจในชุมชนด้วย ดังจะ อธิบายได้ดังต่อไปนี้

จากที่การเมืองพญาตั้งแต่ปี 2524 ได้มีการวางตัวบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภา เมืองพญาไว้แล้วโดยศูนย์อำนาจซึ่งก็คือบุคคลที่ทุกคนเรียกว่า บ้านใหญ่ หรือ กำนันเปาะ และลักษณะการวางตัวบุคคลไว้ในกลุ่มการเมืองดังกล่าวก็ได้ทำสืบต่อเนื่องกันมาจนกระทั่ง ปัจจุบัน โดยจะได้อธิบายให้เห็นได้จากผลการเลือกตั้งในปีต่อๆ มา จนกระทั่งปัจจุบัน ประกอบกับบทสัมภาษณ์ต่อไป

การก่อตัวของกลุ่มการเมืองหลัก (กลุ่มการเมืองที่สามารถชนะการเลือกตั้งใน การเลือกตั้งแต่ละครั้ง) หรือความสามารถในการรวบรวมคนของ บ้านใหญ่ มีมาก่อนการจัดตั้ง เมืองพญา โดยนักการเมืองรุ่นแรกๆ ของเมืองพญาก็คือชนชั้นนำของชุมชนเมืองพญาเดิม ซึ่งก็เหมือนกับชุมชนอื่นๆ ที่ชนชั้นนำของชุมชนได้แก่ พ่อค้า นักการเมือง ข้าราชการ ผู้อาวุโส ในชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าที่ดิน ครู พระ เป็นต้น³⁷ และนี่ก็คือลักษณะของการกระจุด อำนาจโดยการกระจุดตัวบุคคลที่มีศักยภาพในการเป็นชนชั้นนำในชุมชนเมืองพญาให้อยู่เป็น กลุ่มการเมืองเดียวกันในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพญาครั้งแรก ซึ่งลักษณะ ชนชั้นนำในเมืองพญาในระยะแรกๆ จะไม่ต่างจากที่พบในชุมชนในชนบทอื่นๆ ดังที่มีอดีตผู้ใหญ่ บ้าน คือ นายเชย พัฒนงาม อดีตประธานสภาภิบาลนาเกลือ คือ นายสนม คูเจริญ เจ้าของ ที่ดินมากมายในเมืองพญา คือ นายธีระ เกษตร อดีตข้าราชการครู คือ นายฟารุค วงษ์บริสุทธิ

³⁷ Charles F. Keyes, "Local Leadership in Rural Thailand," in Local Authority and Administration in Thailand, eds. Fred R. Von der Mehden and David A. Wilson (Los Angeles: University of California, 1970), pp. 92-127.

และ นายเหลือ ทองพันชั่ง รวมทั้งนักธุรกิจใหญ่ที่เป็นตระกูลเก่าๆ ในเมืองพัทธยา คือ นายชัยวุฒิ พัฒนสิน นายเรวัต ผลลูกอินทร์ และนายโสภณ เพ็ชรตระกูล³⁸ เป็นต้น เมื่อเมืองพัทธยามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้เป็นรูปการปกครองพิเศษเมืองพัทธยาและให้มีการเลือกตั้ง นักการเมืองท้องถิ่นรุ่นแรกจึงได้แก่บุคคลดังกล่าวเหล่านี้ เพราะจะเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่นับหน้าถือตา และยกย่องให้เป็นกลุ่มชนชั้นนำ

จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทธยาครั้งที่สอง คือในปี 2528 ที่กล่าวไปแล้ว นอกจากที่จำนวนผู้สมัครและกลุ่มการเมืองจะลดลงจากปี 2524 แล้ว ยังมีสิ่งที่สะท้อนได้จากการเลือกตั้งครั้งนั้นอีก คือ ถ้าผู้สมัครคนใดไม่ได้อยู่ในกลุ่มกำนันเป๊าะ หรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากบ้านใหญ่ แม้จะมีชื่อเสียงในเมืองพัทธยามากเพียงใดก็จะไม่ได้รับการเลือกตั้ง โดยการศึกษาจากอดีตสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่หนึ่งในปี 2524 เมื่อแยกตัวไปจากกลุ่มการเมืองหลักในการแข่งขันสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทธยาประเภทที่หนึ่งปี 2528 จะสอบตก ส่วนคนที่เคยสอบตกในปี 2524 กลับได้รับเลือกตั้ง เพราะการที่ย้ายกลุ่มมาอยู่กลุ่มที่บ้านใหญ่สนับสนุน โดยจะสามารถอธิบายให้เข้าใจได้ตามตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁸ โปรดดูตารางที่ 1

ตารางที่ 4: ตารางผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา(ต.ม.)ที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง

รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง)	24	28	32	36	๓๗	40
นาย เหลือ ทองพันชั่ง (อดีตครู)	๑	๑	๑	-	-	-
นาย อนุพงษ์ อุลมรัตน์กุลชัย (นักธุรกิจ)	๑	→			-	-
นาย วัฒนา จันทนวรรณท์ (ทนายความ)	๑	-	→		-	→
นาย ทิพย์ ชูบาล (นักธุรกิจ)	๑	-	๑	๑	-	-
นาย ทองสุข ทองมาก (นักธุรกิจ)	๑	-	-	๑	-	-
นาย เฉลี่ย ทรงประเสริฐ (ค้าขาย)	๑	๑	๑	-	-	-
นาย เรวัต ผลลูกอินทร์ (นักธุรกิจ)	๑	→	-	-	-	-
นาย ชัยวุฒิ พัฒนสิน (นักธุรกิจ)	→	๑	-	-	-	-
นาย ยุทธพงศ์ ศรีวัฒกุล(อดีตครู ปรจบเป็นผอ.โรงงาน)	-	๑	๑	-	-	-
นาย ฟารุก วงษ์บริสุทธิ (ข้าราชการบำนาญ-ครู)	→	๑	→	-	-	-
นาย อติเรก พงษ์สวัสดิ์ (นักธุรกิจ - โรงแรม)	-	-	๑	-	๑	๑
นาย อภิเศรษฐ์ ชักซึก (นักธุรกิจ-อดีตผู้ใหญ่บ้าน)	-	-	-	→	-	๑
นาย ไพร มั่งกั่ง (นักธุรกิจ-เดอะไลค์)	-	-	-	-	๑	๑

หมายเหตุ

- ๑ หมายถึง ผู้สมัคร ต.ม. ไม่ได้อยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก และไม่ได้รับการเลือกตั้ง
- ๑ หมายถึง ผู้สมัคร ต.ม. และอยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง
- หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้สมัคร ต.ม.ในครั้งนั้น
- หมายถึง ผู้สมัคร ต.ม. อยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก และได้รับการเลือกตั้ง

จากตารางที่ 4 อธิบายการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาในปี 2524 และ 2528 ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้ว่า การที่นายอนุพงษ์ อุดมรัตนกุลชัย และนายเรวัต ผลลูกอินทร์ ทั้งสองคนได้ลงสมัครแข่งขันกับกลุ่มพัทยาก้าวหน้าในปี 2524 และไม่ได้รับเลือก แต่พอในปี 2528 ลงสมัครในกลุ่มพัทยาก้าวหน้า ก็สามารถชนะการเลือกตั้ง ในทางตรงข้าม นายชัยวุฒิ พัฒนสิน และนายฟารุค วงษ์บริสุทธิ ซึ่งเคยลงสมัครในนามกลุ่มพัทยาก้าวหน้าในปี 2524 แต่ในปี 2528 ทั้งสองคนจัดตั้งกลุ่มการเมืองขึ้นมาแข่งขัน โดยลงสมัครในนามกลุ่มรักเมืองพัทยา แต่ก็ไม่ได้รับการเลือกตั้ง

ลักษณะที่จำเป็นต้องอยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบ้านใหญ่ยังได้รับการตอกย้ำมากขึ้นในการเลือกตั้งปีต่อๆ มา ดังที่ปรากฏตามตารางที่ 4 ซึ่งสามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการสมัครในนามกลุ่มการเมืองหลักที่สนับสนุนโดยบ้านใหญ่กับการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งได้ดังต่อไปนี้

นายอนุพงษ์ อุดมรัตนกุลชัย ในการสมัครแข่งขันครั้งแรกไม่ได้อยู่ในกลุ่มของกลุ่มการเมืองหลัก และไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่ในคราวต่อมาคือในปี 2528 จนกระทั่งถึงปี 2536 ได้เข้ามาอยู่ในกลุ่มการเมืองหลักและได้รับเลือกตั้ง แต่ไม่ได้ลงสมัครต่อในปี 2540 เพราะชื่อเสียงเสียหายอันเป็นผลพวงมาจากปัญหาที่ถึงขยะเมืองพัทยาที่ถูกรื้อฟื้นขึ้นมาขณะที่เป็นนายกเมืองพัทยา ในช่วงปี 2536 - 2538 และเมื่อนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบกับคำสัมภาษณ์ของ นายไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์ นายกเมืองพัทยาถึงการเข้ามาอยู่ในกลุ่มการเมืองหลักของนายอนุพงษ์ว่า

“...คนนี่เขาเป็นเด็กฝาก ฝากเข้ามาถึงได้เข้ามาอยู่ในกลุ่มนี้ได้...ในสมัยที่เขาเป็นนายกฯ ก็อยากตั้งกลุ่มตัวเองขึ้นมา เลยใช้ชื่อกลุ่มว่า กลุ่มสร้างสรรพัทยา.....ไม่ลงสมัครแล้วละเพราะปัญหาเรื่องชื่อชายที่ดินถึงขยะเมืองพัทยาที่ถูกคุ้ยขึ้นมาในสมัยที่เขาเป็นนายกฯ นั้นแหละ”³⁹

นายวัฒนา จันทรวานนท์ เดิมในการเลือกตั้งปี 2524 ไม่ได้อยู่ในกลุ่มการเมืองหลักและไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่เมื่อมาลงสมัครใหม่ในปี 2532 ปี 2536 และปี 2540 ซึ่งได้เข้ามาอยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก และได้รับการเลือกตั้ง

³⁹ สัมภาษณ์ ไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์, นายกเมืองพัทยา, 13 มกราคม 2541.

นายเรวัต ผลลูกอินทร์ เดิมในการเลือกตั้งปี 2524 ก็เช่นเดียวกับสองคนแรก คือไม่ได้อยู่ในกลุ่มเดียวกับกลุ่มการเมืองหลักและไม่ได้รับการเลือกตั้ง ต่อมาในปี 2528 ได้มาอยู่ในกลุ่มเดียวกับกลุ่มการเมืองหลัก และก็ได้ชัยชนะเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี ซึ่งยังคงอยู่ในกลุ่มที่มี บ้านใหญ่ สนับสนุนอยู่แต่อยู่นอกการเมืองท้องถิ่นเมืองพัทยาไปแล้ว โดยมีนายอดิสร ผลลูกอินทร์ เข้ามาสู่การเมืองพัทยาแทน (โปรดดูตารางที่ 1)

นายชัยวุฒิ พัฒนสิน ได้อยู่กลุ่มเดียวกับกลุ่มการเมืองหลักมาก่อน กล่าวคือ ในปี 2524 อยู่กลุ่มการเมืองหลัก คือกลุ่มพัทยาก้าวหน้า และได้รับการเลือกตั้ง แต่ต่อมาในปี 2528 ลงสมัครในนามกลุ่มรักเมืองพัทยา ซึ่งไม่ใช่ในนามกลุ่มการเมืองหลักในขณะนั้น คือ กลุ่มพัทยาก้าวหน้า ผลก็คือ ไม่ได้รับการเลือกตั้งในปี 2528

นายฟารุค วงษ์บริสุทธิ์ ก็เคยอยู่ในกลุ่มการเมืองหลักในปี 2524 และได้รับการเลือกตั้ง แต่ต่อมาในปี 2528 ลงสมัครแข่งขันในกลุ่มรักเมืองพัทยา ผลก็คือ ไม่สามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาได้ แต่พอในปีถัดมาคือในปี 2532 ได้มาลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้ง โดยได้เข้ามาอยู่ในกลุ่มการเมืองหลักชื่อกลุ่มพัทยาก้าวหน้า ปรากฏว่าได้รับเลือกตั้งอีกครั้ง

จากข้อสังเกตข้างต้น จะพบว่า ข้อมูลไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ โดยส่วนใหญ่แล้ว ไม่มีใครที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก แล้วจะสามารถชนะการเลือกตั้งได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ไม่มีใครที่สมัครในนามกลุ่มการเมืองหลักแล้วจะไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา นั่นคือทุกคนจะได้รับการเลือกตั้งหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกลุ่มที่สังกัดว่าใช่กลุ่มการเมืองหลักหรือไม่ ถ้าใช่ก็ย่อมจะได้รับการเลือกตั้ง และการที่สังกัดกลุ่มการเมืองดังกล่าวแล้วสามารถชนะการเลือกตั้งได้ เป็นเพราะว่า กลุ่มการเมืองนั้นได้รับการสนับสนุนจากบ้านใหญ่ หรือจาก "กำนันเป๊าะ"

จากที่บ้านใหญ่มีอิทธิพลต่อการได้หรือไม่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งเริ่มเห็นได้ชัดจากในปี 2528 นั้น ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นตระหนักในอิทธิพลของศูนย์กลางอำนาจมากยิ่งขึ้น และส่งผลไปยังการเลือกตั้งในคราวถัดมา คือในปี 2532 ที่จำนวนผู้แข่งขันสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาน้อยลงเหลือเพียง 19 คน มีกลุ่มการเมืองที่เข้าแข่งขันในครั้งนั้นเหลือเพียง 2 กลุ่ม และผู้สมัครอิสระอีก 3 คน ดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว และกลุ่มพัทยาก้าวหน้าซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากบ้านใหญ่ยังคงเข้ามาได้ทั้ง 9 คน และส่งผลต่อเนื่องถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาในปี 2536 ต่อมามีผู้สมัครเพียง 12 คน และผู้สมัครอิสระ 3 คน ได้ถอนชื่อออกไปทำให้กลุ่มสร้างสรรพัทยาได้เป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาโดยที่ไม่ต้องลง

คะแนน ดังที่กล่าวไว้แล้ว เหตุผลของจำนวนผู้สมัครแข่งขันลดลง ก็น่าจะเหมือนกับครั้งก่อนๆ คือทุกคนรู้ว่า ถ้าจะชนะได้ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มที่บ้านใหญ่ให้การสนับสนุนเท่านั้น

ประกอบกับการสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่น ทั้งที่อยู่ในกลุ่มบ้านใหญ่ และที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มดังกล่าว ทำให้พบข้อสรุปเพิ่มเติมอีกว่า นอกจากที่คนส่วนใหญ่รู้ถึงความจำเป็นในการอยู่กลุ่มเดียวกับบ้านใหญ่จึงจะสามารถเข้าเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยาได้ ทำให้ไม่มีใครอยากที่จะแข่ง เพราะถึงเข้าแข่งขันไปก็ต้องแพ้อยู่นั่นเอง ยังมีอีกเหตุผลหนึ่งคือ การที่บุคคลที่มีศักยภาพในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองส่วนใหญ่ได้อยู่กลุ่มเดียวกับบ้านใหญ่เกือบหมดแล้ว จึงสามารถตกลงกันได้ว่าปีนี้ใครจะลงสมัครรับเลือกตั้ง

ลักษณะดังกล่าวปรากฏชัดเจนจากการสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด (สมาชิกสภาจังหวัด) ท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้อยู่ในเมืองพัทยามานาน และเคยจัดตั้งกลุ่มการเมืองมาลงสมัครแข่งขันเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยากับกลุ่มการเมืองหลักในอดีต แต่ปัจจุบันได้มาอยู่กลุ่มเดียวกับบ้านใหญ่แล้ว ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“.....ตัวพี่เองเดิมก็ไม่ได้อยู่กลุ่มเดียวกับกำนันหอรอก ตอนแรกๆ ยังตั้งทีมขึ้นมาแข่งกับทีมกำนันเลย และก็แพ้ไป แต่ตอนหลังก็มาอยู่กลุ่มเดียวกัน กำนันเขาเป็นคนเก่ง มองการณ์ไกล รู้ว่าตัวแสบๆ เป็นใคร หรือตัวเจ๋งๆ คือใคร กำนันเขาก็ดึงมาเป็นพวกด้วยหมด.....”⁴⁰

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ นายวิรัช กิจสม นักข่าวท้องถิ่นของเมืองพัทยา ท่านหนึ่ง ก็ได้ให้ความเห็นต่อการแข่งขันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาไว้ในทำนองเดียวกันว่า

“....คนที่ จะเข้ามาเล่นการเมืองท้องถิ่นของพัทยาได้ หรือใครจะได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ม. อยู่ที่ว่าเขาสามารถจะเข้ามาอยู่ในกลุ่มที่กำนันสนับสนุนได้หรือไม่ ถ้าเข้ากลุ่มได้ก็ได้รับเลือกตั้ง แต่ถ้าเข้าไม่ได้หรือไม่ยอมเข้า แต่ไปตั้งกลุ่มการเมืองใหม่มาสู้ ยังไงก็แพ้ ถึงแม้จะเป็นคนพื้นที่ และมีบารมีมีชื่อเสียงแต่ไหนก็แพ้เพราะบารมีเทียบกำนันเขาไม่ได้....”⁴¹

⁴⁰ สัมภาษณ์ นาย ง., สมาชิกสภาจังหวัดชลบุรี, 12 มกราคม 2541.

⁴¹ สัมภาษณ์ วิรัช กิจสม, นักข่าวท้องถิ่นเมืองพัทยา, 17 มกราคม 2541.

บทสัมภาษณ์ดังกล่าวจะสอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เห็นได้ว่า จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งจะลดลงมาตลอด จนกระทั่ง ในปี 2536 นอกจากจะมีผู้สมัครเพียงแค่ 12 คนแล้วยังมีการถอนตัวจนกระทั่งไม่เกิดการเลือกตั้ง

ในปี 2536 ที่มีการถอนตัวของผู้สมัครอิสระทั้ง 3 คน ในวันเดียวกันโดยทำให้ไม่ต้องมีการเลือกตั้ง ซึ่งไม่น่าจะเป็นเรื่องบังเอิญที่คนทั้ง 3 จะพร้อมใจกันถอนตัว และจากการสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่นผู้หนึ่ง ซึ่งอยู่ในกลุ่มผู้ที่เคยสมัครและถอนชื่อไปในครั้งนั้นได้รับคำตอบว่า

“บ้านใหญ่ นะ คงเข้าใจนะ เขาส่งมือขวามาคุยกับผมทั้งคืน เขาบอกจะให้ถอนตัว และคนอื่นๆ ก็ถูกขอร้องเหมือนกัน อย่างคุณกำพล เห็นได้ข่าวว่าได้เงินไปหลายหมื่นเหมือนกันถึงได้ยอมถอนชื่อไป.....ผมคิดดูแล้วไม่อยากมีเรื่อง ลำพังตัวผมเองไม่เป็นไรหรอก แต่แม่ผมขอร้อง เขาเป็นห่วงผม ผมก็เลยไปถอนชื่อออก.....อ้อ ก็ไปถอนชื่อพร้อมกัน นัดกันไป.....ที่แรกบ้านใหญ่เขาไฟเขียวให้ลง เห็นว่าลูกน้องลงกันเยอะไม่รู้จะให้ใคร.....ตอนหลังตกลงกันได้ละมัง.....คราวนี้นะเหอ ไม่เล่นหรอก แต่บ้านใหญ่เขาก็ส่งคนมาคุยผมตลอดนะว่าจะเอาอย่างไร แต่ผมไม่เล่นอยู่แล้ว จะชนะก็พอมีทาง แต่ถ้าเข้าไปได้ก็มีปัญหาอยู่ดี เรามันคนกว้างขวาง และเป็นคนในพื้นที่ ถ้าเกิดได้ขึ้นมา เวลาที่มีปัญหาชาวบ้านก็ต้องมาวอยกับผมแน่ เขาไม่ไปว่าคนอื่นหรอก เพราะไม่รู้จัก ผมก็แยะสิ”⁴²

จากบทสัมภาษณ์หมายความว่า เมื่อปี 2536 การเลือกตั้งเมืองพัทยาเป็นเสมือนการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาจากบ้านใหญ่ ไม่ใช่จากประชาชน เพราะประชาชนไม่มีโอกาสแม้แต่ไปใช้สิทธิ การเมืองของเมืองพัทยาจึงย่อมต้องไม่ได้รับความสนใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะแม้แต่โอกาสในการแข่งขันยังทำได้ยาก การจะเลือกคนที่เป็นตัวแทนของประชาชนย่อมยากยิ่งกว่า แสดงว่าอำนาจและอิทธิพลของ บ้านใหญ่ ได้ครอบคลุมผูกขาดการเมืองท้องถิ่นของเมืองพัทยาแล้ว และเป็นการผูกขาดเพียงกลุ่มที่บ้านใหญ่ให้การสนับสนุนเพียงกลุ่มเดียวอีกด้วย

การเลือกตั้งในเมืองพัทยาจึงมีลักษณะของการตกลงกันในบรรดานักการเมืองท้องถิ่นกลุ่มเดียวกัน โดยมีบ้านใหญ่เป็นตัวกลางในการเจรจา การเลือกตั้งที่จะให้ประชาชนตัดสินใจจึงไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้น ดังเช่นในปี 2536 ซึ่งเพียงแต่สามารถทำให้ผู้สมัครที่เหลืออีก

⁴² สัมภาษณ์ นาย ข., อดีตนักการเมืองท้องถิ่นเมืองพัทยา, 21 กันยายน 2540.

3 คนที่อยู่นอกกลุ่มถอนชื่อไปได้ ก็จะได้สมาชิกสภาเมืองพัทยาโดยไม่ต้องเสียเวลาจัดการเลือกตั้ง การตกลงดังกล่าวอาจมีได้ 2 ระดับ ได้แก่ การตกลงระหว่างสมาชิกในกลุ่มบ้านใหญ่ด้วยกันถึงคนที่จะสมัครในนามกลุ่มการเมืองหลัก และอีกระดับหนึ่งคือการตกลงกันระหว่าง

กลุ่มการเมืองหลักกับคนที่มาแข่งขันเป็นผู้สมัครอิสระให้ถอนชื่อออกไป เพื่อจะได้ไม่ต้องมีการเลือกตั้ง ซึ่งนอกจากเป็นการประหยัดงบประมาณแล้ว ยังทำให้กลุ่มการเมืองหลักสามารถชนะการเลือกตั้งได้โดยไม่ต้องออกแรงและออกเงินมากด้วย

เหตุการณ์ที่สนับสนุนการไม่ได้รับความสนใจทางการเมืองในเมืองพัทยาเนื่องจากการครอบงำของบ้านใหญ่ นอกจากการที่จำนวนผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งมีจำนวนลดลงทุกปีแล้ว ยังพบได้จากการเลือกตั้งซ่อมแทนนายชาญศักดิ์ ชาลิตนิตธรรม ซึ่งลาออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชลบุรีในปี พ.ศ. 2539⁴³ ที่มีผู้สมัครเพียง 3 คน เป็นผู้สมัครอิสระ และผู้ชนะการเลือกตั้ง หมายเลข 1 นายพิสัย พนมวัน ณ อุษยา ได้เพียง 1,241 คะแนน ก็สามารถชนะได้ เพราะจำนวนผู้ใช้สิทธิมีเพียง 2,059 คน หรือ 4.79 เปอร์เซ็นต์⁴⁴ ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า คนเมืองพัทยาไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเมืองพัทยา เนื่องจากประชาชนไม่สามารถกำหนดความต้องการของตนได้ แต่บ้านใหญ่ต่างหากที่เป็นผู้เลือก ความคิดเช่นนี้ พบได้จากบทสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่นที่ลงสมัครแข่งขันในครั้งเลือกตั้งซ่อมในครั้งนั้นด้วย กล่าวคือ

“การเมืองพัทยามี 2 กลุ่ม คือกลุ่มก้านันเปาะ กับกลุ่มตรงข้าม ผมอยู่กลุ่มตรงข้าม.....ที่ผมไปสมัครก็เพราะต้องการให้มีการเลือกตั้ง ผมก็รู้อยู่แล้วว่าต้องแพ้ แต่ก็อยากให้มีการเลือกตั้ง ไม่อยากให้เป็นเหมือนปี 36 ที่ไม่มีการเลือกตั้ง....”⁴⁵

ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นผู้สมัครอิสระในปี 2540 ท่านหนึ่งซึ่งกล่าวว่า

⁴³ ชลบุรี, “หนังสือที่ ขบ. 0016/28854 สมาชิกสภาเมืองพัทยา (ประเภทที่ 1 ขอลาออก),” 18 ตุลาคม 2539.

⁴⁴ โปรดดูภาคผนวก ญ., หน้า 241.

⁴⁵ สัมภาษณ์ นาย ง., ผู้สมัครอิสระปี 2540, 17 มกราคม 2541..

“ผมอยากลองสมัครดู อยากรู้ว่าเป็นอย่างไร คนแถวนี้เขาก็ถามว่าไม่กลัวหรือ ผมก็ตอบว่าไม่กลัว ผมเสียเงินในการสมัครครั้งนี้ไม่เท่าไร ๑๐๐ บาท แต่เสียงละ ๗ บาทกว่า ผมออกจะภูมิใจด้วยซ้ำ”⁴⁶

นอกจากนี้ในความเห็นของนายกเมืองพัทยา เมื่อพูดถึงคู่แข่งขันของกลุ่มการเมืองหลักในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา (ปี 2540) ปรากฏดังต่อไปนี้

“...พวกนี้ก็เป็นเหมือนไม้ประดับ ลงมาเป็นตัวประกอบเฉยๆ ไม่มี ความสำคัญอะไรหรอก ไม่มีทางสู้ได้อยู่แล้ว...”⁴⁷

จึงเห็นได้ว่า ทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งอิสระและนักการเมืองกลุ่มการเมืองหลัก ต่างมีความคิดตรงกันว่า กลุ่มที่สามารถชนะการเลือกตั้งต้องอยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก และแม้จะมีการแข่งขันหรือไม่ ก็ไม่ได้กระทบต่อผลการเลือกตั้ง การเมืองของเมืองพัทยาจึงกลายเป็น สหัชชาตของบ้านใหญ่ โดยเป็นที่ยอมรับกันของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นในหมู่ประชาชน หรือใน หมู่่ทางการเมืองท้องถิ่นทั้งรุ่นใหม่และรุ่นเก่า สภาพการณ์ที่ไม่มีการแข่งขันระหว่างนักการเมือง หรือกลุ่มการเมืองที่หลากหลายในเมืองพัทยา และกล่าวโทษว่าประชาชนไม่สนใจทางการเมือง โดยศึกษาจากจำนวนผู้ไปใช้สิทธิ หรือการกล่าวโทษรูปแบบเมืองพัทยาว่าใหม่เกินไปสำหรับที่ จะเรียนรู้หรือยากเกินกว่าที่ประชาชนจะเข้าใจได้ จึงน่าจะสำคัญน้อยกว่าการที่ประชาชนไม่มี อำนาจในการตัดสินใจเลือกผู้แทนท้องถิ่นของตน เพราะได้ถูกเลือกและจัดขึ้นเป็นกลุ่มการเมืองหลักโดยบ้านใหญ่ก่อนแล้ว

ในครั้งล่าสุดที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาครั้งที่ 5 ผ่านไป ในวันที่ 17 สิงหาคม 2540 ผลปรากฏว่ากลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มบ้านใหญ่คือ กลุ่ม รักรักรพัทยา หมายเลข 1-9 สามารถเข้ามาได้ 8 คน โดยที่หมายเลข 6 ตกไปเพราะแพ้ผู้สมัคร อิสระหมายเลข 12 การเลือกตั้งครั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า เกิดขึ้นเพราะไม่สามารถตกลงตำแหน่งใน ขันเจรจาได้ ระหว่างผู้รับอุปถัมภ์ของบ้านใหญ่ด้วยกันทุกคน (หมายเลข 1-9, และ 12) จึงให้ ประชาชนตัดสินใจ และเมื่อเปิดโอกาสให้ นายสุชัย รวยริน ผู้สมัครหมายเลข 12 ลงสมัคร ทำให้ นายไพโร มั่งคั่ง นายส่องหล้า นิลคำแหง นายจิรกร พงษ์สวัสดิ์ และนายวิเชียร ตั้งธรรมสถิตย์ ได้มีโอกาสเข้าแข่งขัน ประชาชนเมืองพัทยาจึงได้มีโอกาสเลือกสมาชิกสภาเมืองพัทยาอีกครั้ง หนึ่ง ดังที่ปรากฏจากการสัมภาษณ์ นายสุชัย รวยริน ถึงเหตุผลในการลงสมัครรับการเลือกตั้ง ในครั้งนี้ คือ

⁴⁶ สัมภาษณ์ นาย ฉ., ผู้สมัครอิสระปี 2540, 21 กันยายน 2540.

⁴⁷ สัมภาษณ์ ไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์, นายกเมืองพัทยา, 13 มกราคม 2541.

“....ผมแก่แล้วถ้าไม่ให้สมัครคราวนี้แล้วจะให้สมัครเมื่อไหร่....ผมขอ
 กำนันท่านแล้วก็ไม่เห็นท่านว่าจะอะไร.....เรื่องตอบแทนบุญคุณผมก็ทำแล้ว
 เพราะเมื่อปีที่แล้วผมก็ไม่ไปลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ม. เพราะท่านขอไว้
 แต่คราวนี้ผมวันของลงจริง ๆ ท่านกำนันก็คงไม่พอใจนักแต่ขัดไม่ได้ก็เลยให้ลง
 ให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน....ไม่ใช่ผมไม่อยากจะตั้งทีมแต่ใครจะกล้าอยู่ที่คนเดียว
 กับผมละ....”⁴⁸

นอกจากนี้ในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง วันที่ 17
 สิงหาคม 2540 ที่ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ณ ศาลาว่าการเมืองพัทยา และได้พูดคุย
 คุยกับพนักงานเมืองพัทยาหลาย ๆ ท่านที่อยู่บริเวณดังกล่าว ต้องได้วิพากษ์วิจารณ์การเลือก
 ตั้งในท่านองเดียวกันว่า การเลือกตั้งเมืองพัทยาคครั้งนี้ น่าตื่นเต้นเพราะ นายสุชัย รวยริน ลง
 สมัครแข่งกับกลุ่มการเมืองหลัก โดยต่างคาดการณกันว่า จะต้องมิใครคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม 9
 คน ต้องพลาดตำแหน่งสมาชิกสภาเมืองพัทยา และคนที่จะแทรกมาได้คือ นายสุชัย ซึ่งผลการ
 เลือกตั้งก็เป็นไปตามที่หลาย ๆ คน คาดคิด คือ นายสุชัย สามารถแทรกเข้ามาได้จริงๆ โดยนาย
 อภิเศกรรัฐ ต้องพลาดตำแหน่งไป

จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งของเมืองพัทยาคครั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเพราะการ
 ที่ นายสุชัย รวยริน ต้องการสมัครเข้าแข่งขัน แต่ไม่ได้ลงสมัครในนามกลุ่มรักษ์พัทยา และ
 กำนันหรือบ้านใหญ่เองก็ไม่สามารถขัดหรือห้ามได้ ซึ่งความจริงนายสุชัย และกลุ่มรักษ์พัทยาก็
 เป็นคนกลุ่มเดียวกันมาก่อน ดังนั้นหากสามารถตกลงกันได้ในกลุ่มบ้านใหญ่ด้วยตนเองแล้ว
 การเลือกตั้งครั้งนี้อาจจะไม่เกิดขึ้นเหมือนเช่นในปี 2536 ก็ได้ เพราะนอกจากข้อมูลที่ได้จาก
 การสัมภาษณ์และพูดคุยดังที่ปรากฏข้างต้น ยังสามารถสังเกตได้จากผลคะแนนที่หมายเลข
 10, 11 และ 13 ได้ มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับคะแนนของ หมายเลข 1-9 และ หมายเลข
 12⁴⁹ อันแสดงถึงการที่คนนอกกลุ่มการเมืองหลักไม่มีศักยภาพในการแข่งขันทางการเมืองได้
 ดังนั้น การแข่งขันขัดแย้งทางการเมืองของเมืองพัทยาในปัจจุบันจึงไม่เกิดขึ้นทั้งในกลุ่มเดียว
 กันและกับคนนอกกลุ่ม เพราะไม่มีกลุ่มใดกล้าและมีศักยภาพพอที่จะแข่งขันได้ ถ้าจะมีก็คือ
 การแข่งขันขัดแย้งระหว่างนายกเมืองพัทยากับปลัดเมืองพัทยา กรณีที่นายกเมืองพัทยา ต้อง
 การให้ปลัดเมืองพัทยา ปฏิบัติงานใดๆ แต่ปลัดเมืองพัทยาไม่ยอมทำตาม ผลจากการขัดแย้งนี้
 คือ การที่ปลัดเมืองพัทยาถูกเปลี่ยนบ่อยๆ ส่วนการแข่งขันในกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยา
 ประเภทที่หนึ่งด้วยกันมักจะไม่เกิดขึ้น เพราะมีความเป็นกลุ่มการเมืองเดียวกัน เมื่อมีปัญหา
 อะไรก็จะมีตัวกลาง คือ บ้านใหญ่ เป็นผู้ไกล่เกลี่ยให้ จึงมีการประสานกลุ่มได้

⁴⁸ สัมภาษณ์ สุชัย รวยริน, สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง, 20 กันยายน 2540.

⁴⁹ โปรดดู ภาคผนวก ฉ., หน้า 240.

เมื่อศึกษาจากการขยายอำนาจของกลุ่มการเมืองหลัก หรือการแผ่ขยายอิทธิพลของบ้านใหญ่ โดยศึกษาจากการเลือกตั้งในแต่ละครั้งที่มีการแข่งขันทางการเมืองลดลงทุกปี โดยเฉพาะในระยะหลังๆ คือในปี 2536 และ 2540 ที่การเลือกตั้งแทบจะไม่มีผลสำคัญ หรือมีบทบาทเป็นเพียงเครื่องตัดสินเมื่อมีการตกลงกันในกลุ่มบ้านใหญ่ไม่ได้ ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้รู้หรืออยู่ในเหตุการณ์ช่วงต่างๆ ทำให้เห็นลักษณะการครอบงำ ผูกขาด และกระจุกตัวของผู้มีอำนาจ (ชนชั้นนำ) และอำนาจในด้านต่างๆ ในชุมชนเมืองพัทยา

การศึกษาจากการตัดสินใจในสภาเมืองพัทยา

การศึกษาการกระจุกตัวของอำนาจในชุมชนเมืองพัทยาสามารถศึกษาได้จากการตัดสินใจในสภาเมืองพัทยาด้วย เพราะในสภาเมืองพัทยาเป็นที่ตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับเมืองพัทยา และผู้ที่อยู่ในอำนาจ เป็นผู้ตัดสินใจ ย่อมจะมีอำนาจ บุคคลชั้นนำของเมืองพัทยาย่อมต้องมีอำนาจตัดสินใจดังกล่าว ดังนั้นถ้ากลุ่มผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้นมีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทุกคนในกลุ่มย่อมต้องมีความเห็นสอดคล้องคล้อยตามกัน การตัดสินใจจึงย่อมราบรื่นตามไปด้วย ซึ่งแนวทางการศึกษาดังกล่าว จะดูจากผลการตัดสินใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสภาเมืองพัทยาว่ามีความสอดคล้องกัน หรือมีปัญหาในการประชุมตัดสินใจมากน้อยเพียงใด ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในที่ประชุม หรือมีส่วนร่วมในการประชุมสภาเมืองพัทยา ถึงสภาพบรรยากาศ และความสอดคล้องกันในการตัดสินใจกรณีต่างๆ ของสมาชิกสภาเมืองพัทยา ทั้งนี้ จะเริ่มจากการประชุมสภาเมืองพัทยาเช่นกรณีดังต่อไปนี้

ในการประชุมสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้ง ปี 2540⁵⁰ โดยที่ นายเสรีวงศ์ไพจิตร ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นประธานสภาชั่วคราว* และให้มีการเลือกนายกเมืองพัทยา ตามมาตรา 32 ในวาระที่ 3

⁵⁰ ประชุมสภาเมืองพัทยาครั้งแรก ณ ห้อง 401 ประกาศวันที่ 20 ให้ประชุมสภาเมืองพัทยาวันที่ 26 สิงหาคม 2540 ณ ห้องประชุมสภาเมืองพัทยา.

* พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ พ.ศ. 2523) มาตรา 30 กำหนดว่า

“ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมสภาเมืองพัทยาครั้งแรก”

มาตรา 32 กำหนดว่า “ในการประชุมครั้งแรกภายหลังวันเลือกตั้งทั่วไป ให้สภาเมืองพัทยาเลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นนายกเมืองพัทยา”

มาตรา 37 ว. 2 กำหนดว่า “ในระหว่างที่ยังไม่มีการเลือกนายกเมืองพัทยาดำรงวาระหนึ่ง ให้สมาชิกประเภทที่หนึ่งซึ่งมีอายุสูงสุดปฏิบัติหน้าที่แทน”

ในการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาครั้งนั้น นายวุฒิกศักดิ์ เริ่มกิจการ สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งได้เสนอชื่อ นายไพรัช สุทธิธำรงค์สวัสดิ์ เป็นนายกเมืองพัทยา โดยมีสมาชิกสภาเมืองพัทยายกมือรับรองการเสนอชื่อสองคน และภายหลังจากนั้นก็ไม่มีใครเสนอชื่อคนอื่นเข้ามาแข่งขัน นายไพรัช สุทธิธำรงค์สวัสดิ์ จึงได้เป็นนายกเมืองพัทยา⁵¹ โดยปราศจากการแข่งขัน หรือทุกคนต่างเห็นด้วย

ในญัตติเรื่อง ขอรับความเห็นชอบย้ายตลาดลานโพธิ์ โดยเลขานุการสภาเมืองพัทยา* เป็นผู้เสนอ จากที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามประสิทธิ์ต้องก่อสร้างสถานีสูบลานโพธิ์ โครงการระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย บริเวณตลาดลานโพธิ์ ซึ่งต้องใช้เนื้อที่ของตลาดบางส่วนในการก่อสร้าง แต่เพราะที่บริเวณดังกล่าวมีแม่ค้ามาประกอบการค้าอยู่ทุกวัน เมืองพัทยาจึงจำเป็นต้องย้ายพ่อค้าแม่ค้าให้ไปค้าขายที่ตลาดสดเมืองพัทยา ซึ่งอยู่ห่างจากตลาดลานโพธิ์ 400 เมตร จึงนำเสนอให้สภาเมืองพัทยาพิจารณาให้ความเห็นชอบในการย้ายตลาดลานโพธิ์มาไว้ที่ตลาดสดเมืองพัทยา

เมื่อเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมสภา ผลก็คือ ได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ โดยสภาอนุมัติให้ย้าย ภายในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2541⁵²

ในญัตติเรื่องขอรับความเห็นชอบให้สถานธนาถนุบาลกู้เงินจากกองทุน ก.บ.ท., กองทุน ก.ส.ส. และกองทุน ก.ส.ท. โดยเลขานุการสภาเมืองพัทยาเสนอ

⁵¹ ข้อบังคับการประชุมสภาเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 ข้อ 4 กำหนดไว้ว่า

"ในการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงผู้เดียว ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก และการเสนอมีคนรับรองไม่น้อยกว่า 1 คน"

* พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2524. (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ พ.ศ. 2523) มาตรา 40 กำหนดว่า

"ในการประชุมสภาเมืองพัทยาทุกคราว ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม"

ปลัดเมืองพัทยาเป็นเลขานุการสภาเมืองพัทยา

ปลัดเมืองพัทยา รองปลัดเมืองพัทยา และพนักงานเมืองพัทยา ซึ่งปลัดเมืองพัทยาเห็นควร มีหน้าที่เข้าประชุมสภาเมืองพัทยา และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิลงคะแนน"

⁵² "ขอรับความเห็นชอบย้ายตลาดลานโพธิ์" รายงานการประชุมสภา, ครั้งที่ 1/2541, หน้า 11.

ตามที่สภาเมืองพัทยาได้เคยให้ความเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ 10/2538 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2538 ให้สถานธนานุบาลกู้เงินจากกองทุน ก.บ.ท. และกองทุน ก.ส.ส. เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการรับจํานำตามสัญญาเงินกู้กองทุน ก.บ.ท. เลขที่ 175/3/2539 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2538 จำนวนเงิน 2,000,000 บาท และสัญญาเงินกู้กองทุน ก.ส.ส. เลขที่ 117/5/2539 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2539 จำนวนเงิน 2,000,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 4,000,000 บาทนั้น

ขณะนี้เงินที่ขอกู้มาหมดแล้ว จึงเรียนมาเพื่อนําเสนอสภาเมืองพัทยาพิจารณาให้ความเห็นชอบให้สถานธนานุบาลกู้เงินจากกองทุน ก.บ.ท., ก.ส.ส. และ ก.ส.ท. เพื่อนําเงินมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการรับจํานำของสถานธนานุบาลต่อไป

ผลการตัดสินใจคือสมาชิกสภาเมืองพัทยา เห็นชอบเป็นเอกฉันท์ อนุมัติให้
กู้ยืมได้⁵³

ในญัตติเรื่องรับรองรายงานการประชุมสภาเมืองพัทยา 6/2540 โดยเลขานุการสภาเมืองพัทยาเสนอ การรับรองรายงานการประชุมเป็นเรื่องที่จําเป็นต้องมีการขอญัตติรับรองทุกครั้ง เมื่อประชุมเสร็จจะต้องมีการทํารายงานการประชุม จะต้องเข้าการประชุมในครั้งถัดไปทุกครั้ง ซึ่งได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ ให้รับรองรายงานการประชุม⁵⁴

ในญัตติเรื่องขอรับความเห็นชอบเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมแก้ไขโครงการในแผนพัฒนาเมืองพัทยาระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2540-2544) หน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดทำโครงการเพิ่มเติมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเมืองพัทยาระยะปานกลาง (พ.ศ. 2540-2544) จำนวน 6 โครงการ ในระหว่างการพิจารณามีการถกเถียงกันบ้าง แต่เมื่อขอความเห็นชอบ ก็มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ความเห็นชอบ⁵⁵ ตามที่เสนอเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมแก้ไขมา

ญัตติร่างข้อบัญญัติเรื่อง งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 โดยเลขานุการสภาเมืองพัทยาเป็นผู้เสนอ

⁵³ "ขอรับความเห็นชอบให้สถานธนานุบาลกู้เงินจากกองทุน ก.บ.ท. กองทุน ก.ส.ส. และกองทุน ก.ส.ท." รายงานการประชุมสภา, ครั้งที่ 1/2541, หน้า 6.

⁵⁴ "รับรองรายงานการประชุมสภาเมืองพัทยา 6/2540" รายงานการประชุมสภา, ครั้งที่ 1/2541, หน้า 4.

⁵⁵ "ขอรับความเห็นชอบเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม แก้ไขโครงการในแผนพัฒนาเมืองพัทยา ระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2540-2544)" รายงานการประชุมสภา, ครั้งที่ 6/2540, หน้า 5.

พิจารณาภาวะ 1 โดยเลขานุการสภาเมืองพัทยาเสนอ ภายหลังจากที่เสนอเสร็จก็มีการอภิปรายว่าเห็นควรรับร่างฯ หรือไม่ และเมื่อขอมติก็มีมติเอกฉันท์ให้รับร่าง

พิจารณาภาวะ 2 โดยแปรญัตติ 10 นาที ผลคือ เห็นควรรับร่างภาวะ 2 ด้วยมติเอกฉันท์

พิจารณาภาวะ 3 เห็นควรตราเป็นข้อบัญญัติ เรื่องงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ปีงบประมาณ 2541 และสมาชิกมีมติเอกฉันท์⁵⁶

ญัตติเรื่อง การจัดงานเทศกาลพัทยา ปี 2541 มีการเสนอให้ตั้งคณะกรรมการสามัญพิจารณาในการจัดงานเทศบาลพัทยา ประจำปี 2541 โดยนายสุธรรม พันธุศักดิ์ เป็นผู้เสนอให้แต่งตั้ง นายพิสัย พนมวัน ณ ออยุธยา, นางพวง วรธนะกุล, นางโสภิญ เทพจักร, นายฉัตรป้อง ฉัตรภูติ และนายสุธรรม พันธุศักดิ์ เป็นคณะกรรมการสามัญพิจารณาในการจัดงานเทศบาลพัทยา และเมื่อขอมติ ได้มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นด้วยตามที่นายสุธรรม เสนอมา⁵⁷ โดยไม่มีการอภิปรายโต้แย้งใดๆ

จากการประชุมสภาที่นำมาเป็นตัวอย่างนี้ เป็นเพียงบางส่วน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ไม่ว่าการประชุมสภาครั้งใด ไม่ว่าข้อญัตติในที่ประชุมเรื่องใด และไม่ว่าใครเสนอ เมื่อเข้าที่ประชุมสภาเมืองพัทยาแล้ว ย่อมจะได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ในทุกเรื่อง แม้จะมีการอภิปรายถกเถียงเกิดขึ้นบ้างบางครั้ง แต่ไม่ได้ทำให้ผลการประชุมต้องเปลี่ยนแปลงไปจากที่เสนอแต่อย่างใด เพราะว่าทุกครั้งมักจะมีการตกลงกันมาก่อนที่จะมีการประชุมอย่างเป็นทางการ และผู้เสนอญัตติส่วนใหญ่จะเป็นเลขานุการสภาเมืองพัทยา เพราะเป็นหน้าที่ของเลขานุการสภาเมืองพัทยาในการเสนอเรื่องต่างๆ เข้าที่ประชุมสภาเมืองพัทยาตามกฎหมาย*

นอกจากนี้เมื่อนำสิ่งที่ปรากฏขึ้นจริงในการประชุมสภาเมืองพัทยาแต่ละครั้ง มาประกอบกับบทสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนร่วมในการประชุมสภาเมืองพัทยา หรือมีหน้าที่ติดตามการประชุมสภาเมืองพัทยา ทำให้เห็นความสอดคล้องของความคิด การตัดสินใจ และ

⁵⁶ "ญัตติร่างข้อบัญญัติเรื่อง งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2541." รายงานการประชุมสภา, ครั้งที่ 6/2540, หน้า 9-10.

⁵⁷ "ญัตติเรื่องการจัดงานเทศกาลพัทยา ปี 2541" รายงานการประชุมสภา, ครั้งที่ 6/2540, หน้า 12.

* พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2524 (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ พ.ศ. 2523) มาตรา 53 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ของปลัดเมืองพัทยาไว้ 7 ประการ ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไว้แล้วในบทที่ 3

ความเป็นกลุ่มเป็นพวกเดียวกันในสภาเมืองพัทยาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏจากบทสัมภาษณ์พนักงานเมืองพัทยาผู้หนึ่งซึ่งทำหน้าที่ตรวจรายงานการประชุมสภาเมืองพัทยาทุกครั้ง กล่าวว่

“ผมก็ไม่เคยเห็นว่าจะมีการทะเลาะหรือการขัดแย้งใดๆ ในที่ประชุมฯ ถ้าจะมีก็เป็นแค่ความเห็นไม่ตรงกัน แต่ถ้าเวลาขอผลการตัดสินใจ ก็เห็นด้วยกันทุกครั้ง แม้จะมีคนไม่เห็นด้วย แต่ตอนยกมือ ก็เป็นไปตามที่เสนอไว้ทีแรกทุกที.....พวกเขาไม่ทะเลาะกันเองหรอก พวกเขาจะเล่นงานแต่พวกข้าราชการประจำอย่างเรา ผมยังเคยโดนเลย.....ไม่เห็นมีใครมีบทบาทเด่นในสภาฯ นะ.....นายกฯ ก็ไม่ได้เด่นอะไร พวกนี้จะมีการตกลงกันมาก่อนแล้ว ไม่ว่าใครเสนออะไรพวกเขาเอาด้วยกันหมด.....พวกมาจากการแต่งตั้งไม่มีบทบาทอะไรหรอก จะมีก็แค่ให้ข้อเสนอแนะ.....ไม่ทราบเหมือนกันแต่ตั้งแต่อยู่มากยังไม่เคยเห็นในสภามีความขัดแย้งอะไรแรงๆ ชักที จะไปขัดแย้งได้อย่างไร ก็เป็นพวกเดียวกันหมด”⁵⁸

ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง ท่านหนึ่งที่ได้กล่าวถึงบรรยากาศในการประชุมสภาเมืองพัทยาไว้ว่า

“.....เรื่องทางการเมืองพวกผมไม่ยุ่งอยู่แล้ว ปล່อยให้สมาชิกที่มาจาก การเลือกตั้งเขาตกลงกัน อีกอย่างหนึ่งพวกข้าราชการอย่างเราไม่ค่อยมีเวลา สำฟ้งงานราชการก็มากแล้ว อย่างผมถ้าไม่มีอะไรก็จะพยายามมาทุกครั้ง แต่คนอื่นขาดบ่อย ยิ่งตำรวจยิ่งขาดบ่อย.....ส่วนใหญ่การประชุมสภาฯ ก็เรียบร้อยดี พวกเขากลุ่มเดียวกันก็คิดสอดคล้องกันอยู่แล้ว และการจะเสนออะไรจะมีการตกลงกันนอกรอบเสมอ การมาพูดในที่ประชุมก็เป็นเพียงการรับรู้อย่างเป็นทางการเท่านั้น.....ไม่มีใครมีบทบาทเด่นในสภาฯ หรือใครอยากพูดอยากเสนออะไรก็เสนอมา การขัดแย้งที่รุนแรงผมยังไม่เคยเห็น”⁵⁹

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์นายทวิช ฉายสว่างวงศ์ สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ในประเด็นดังกล่าว ได้รับคำตอบว่า

⁵⁸ สัมภาษณ์ นาย ฉ., พนักงานเมืองพัทยา, 14 ธันวาคม 2540.

⁵⁹ สัมภาษณ์ นาย ก., สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง, 12 ธันวาคม 2540.

“.....คงจะกล่าวไม่ได้ว่า ใครมีบทบาทเด่นกว่าใครในสภา.....นายกเมืองพัทยาคือประธานสภา ก็ย่อมต้องมีความเป็นผู้นำสูงสุดในสภา แต่ก็ไม่ได้แสดงความคิดเห็นหรือบทบาทชี้้นำการตัดสินใจในสภา สมาชิกสภาทุกคนย่อมมีสิทธิแสดงความคิดเห็น และมีอิสระในความคิด”⁶⁰

จากบทสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากที่ประชุมสภาเมืองพัทยาจึงกล่าวได้ว่า ในการประชุมสภาเมืองพัทยาแต่ละครั้งจะไม่มีใครที่จะมีบทบาทเด่นในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของสภาเมืองพัทยา เพราะว่านอกจากจะมีการตกลงกันนอกรอบก่อนแล้ว การที่สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งเป็นกลุ่มเดียวกัน หากจะเสนอเรื่องใดๆ จึงมักจะได้รับการเห็นด้วยในที่ประชุมสภาเมืองพัทยาเสมอ และจะมีการแบ่งประเด็นในการเสนอก่อนการประชุม ทำให้การประชุมทุกครั้งเป็นเสมือนการทำให้ถูกต้องตามกฎระเบียบเท่านั้น โดยผลการตัดสินใจจะรู้ล่วงหน้า สภาเมืองพัทยาจึงไม่มีความวุ่นวายใดๆ แต่หากจะระบุผู้มีอำนาจสำคัญที่สุดใน การตัดสินใจหรือเป็นผู้นำในที่ประชุมสภา ก็คือ นายกเมืองพัทยา เพราะทำหน้าที่เป็นประธานสภาเมืองพัทยา และเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายหากมีข้อขัดแย้งระหว่างสมาชิกในประเด็นต่างๆ และเมื่อลงคะแนนแล้วมีเสียงเสมอกัน นายกเมืองพัทยาจะมีเสียงชี้ขาดในประเด็นดังกล่าว⁶¹ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ส่วนบทบาทสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่สอง จะทำหน้าที่เพียงให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะในที่ประชุมสภาเมืองพัทยาเท่านั้น

เมื่อไม่มีผู้ใดที่มีอำนาจตัดสินใจในสภาเมืองพัทยาที่โดดเด่นและสามารถชี้ นำในการประชุมสภาเมืองพัทยาจนกระทั่งเป็นผู้นำในการตัดสินใจในที่ประชุมได้ อำนาจตัดสินใจในกิจการของเมืองพัทยาจึงเป็นของสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่งเป็นหลัก เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับการไม่มีความแตกแยกในการตัดสินใจ แม้จะมีการแตกแยกในความคิดบ้างก็ตาม นั้นหมายความว่า การที่เป็นคนกลุ่มเดียวกันในสภาเมืองพัทยา จะส่งผลต่อการตัดสินใจในสภาเมืองพัทยาให้มีความประสานสอดคล้องกันตามที่มีผู้เสนอเรื่องเข้าที่ประชุม ซึ่งผลจะเห็นด้วยอย่างเป็นเอกฉันท์เสมอ แสดงให้เห็นถึงความเป็นกลุ่มเดียวกันของสมาชิกสภาเมืองพัทยา และบทบาทที่เหนือกว่าของสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ต่อสมาชิกสภา

⁶⁰ สัมภาษณ์ ทวีช ฉายสว่างวงศ์, สมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง, 14 ธันวาคม 2540.

⁶¹ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2524. (รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ พ.ศ. 2523) มาตรา 41 กำหนดไว้ว่า

“การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้ หรือในข้อบังคับว่าด้วยการประชุมสภาเมืองพัทยา

สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

เมืองพัทยาประเภทที่สอง ซึ่งเป็นการพิสูจน์ถึงสมมติฐานการกระจุกตัวของอำนาจอีกวิธีหนึ่ง โดยเฉพาะการกระจุกในกลุ่มการเมืองหลักหรือกลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง ที่มีเป้าหมายในการรวมกลุ่มโดยต้องการจะมีส่วนในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่นอยู่แล้ว

จากทฤษฎีโครงสร้างอำนาจในชุมชน ที่นำมาประยุกต์ใช้ศึกษาโครงสร้างอำนาจในชุมชนเมืองพัทยา ตามวิธีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 2 ประกอบกับทฤษฎีกลุ่มการเมือง เมื่อนำมาศึกษาจะพบว่า ชนชั้นนำหรือกลุ่มคนที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจของเมืองพัทยาคือกลุ่มที่มีอำนาจตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของเมืองพัทยาโดยอำนาจนั้นได้มาเนื่องจากการครอบครองตำแหน่งสำคัญในเมืองพัทยาซึ่งได้แก่ ชนชั้นนำ โดยพิจารณาจากตำแหน่งในโครงสร้างเมืองพัทยา คือ ตำแหน่งฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย นายกเมืองพัทยา และสมาชิกสภาเมืองพัทยา (ประเภทที่หนึ่งและสอง) และตำแหน่งฝ่ายบริหาร คือ ปลัดและรองปลัดเมืองพัทยา โดยจะเน้นศึกษาที่กลุ่มสมาชิกสภาเมืองพัทยาประเภทที่หนึ่ง เพราะเป็นกลุ่มที่ได้รับมอบอำนาจจากชาวเมืองพัทยาคือกลุ่มการเมืองที่มีวัตถุประสงค์จะเข้ามากำหนดทิศทางของเมืองพัทยาคือสำคัญตามทฤษฎีกลุ่มการเมือง โดยได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างอำนาจดังกล่าว จากสภาพที่ปรากฏการณ์จริงของการกระจุกตัวของชนชั้นนำอยู่ไม่กี่คน ประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคลในโครงสร้างอำนาจเหล่านี้ และคนอื่นๆ ที่น่าจะมีความรู้ความเข้าใจในการเมืองพัทยา ศึกษาการขยายอำนาจของกลุ่มการเมืองหลักโดยสังเกตจากการเลือกตั้งเมืองพัทยาในทุกครั้งที่ผ่านมา และศึกษาจากบทบาทและผลการตัดสินใจในที่ประชุมสภาเมืองพัทยา ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้อำนาจตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของเมืองพัทยา

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า อำนาจของชุมชนเมืองพัทยามีลักษณะกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะในกลุ่มการเมืองหลัก ซึ่งปัจจุบันกลุ่มดังกล่าวได้ขยายอำนาจ และมีความเข้มแข็งเหนือกว่ากลุ่มอื่นๆ และมีความเข้มข้นมากขึ้นเรื่อยๆ สาเหตุสำคัญก็คือการแผ่ขยายบารมีของผู้มีบารมีสูงในชุมชนได้แก่บ้านใหญ่ ดังนั้น ยิ่งบารมีของ บ้านใหญ่ มากเพียงใด กลุ่มการเมืองหลักก็จะมีพลังครอบงำเมืองพัทยาได้เด็ดขาดมากขึ้นเพียงนั้น อันเป็นการครอบงำสมมติฐานในส่วนที่หนึ่ง คือ "อำนาจของชุมชนเมืองพัทยามีลักษณะกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม"

จากที่อธิบายมาข้างต้นทำให้เห็นสาเหตุที่เมืองพัทยามีสภาพการกระจุกตัวของอำนาจอยู่ในกลุ่มการเมืองหลัก ส่งผลต่อสภาพที่ไม่มีการแข่งขันทางการเมืองของกลุ่มการเมืองอื่นๆ อย่างทัดเทียม ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการผูกขาดเช่นนี้ คือ ระบบอุปถัมภ์ ที่ผู้อุปถัมภ์ของกลุ่มการเมืองหลัก หรือ บ้านใหญ่ มีความแข็งแกร่ง สามารถแผ่ขยายอำนาจสร้างสมบารมีได้กว้างขวางยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ทำให้กลุ่มการเมืองต่างๆ นอกจากไม่กล้าที่จะมา

ทำทนายอำนาจแล้ว ยังกลายมาเป็นพวกเดียวกันกับกลุ่มการเมืองหลัก ซึ่งก็คือกลุ่มของบ้านใหญ่ และยังมีปัจจัยรอง คือความได้เปรียบของกลุ่มการเมืองหลักต่อกลุ่มการเมืองอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยหลัก หรือการได้รับการอุปถัมภ์จากบ้านใหญ่นั้นเอง



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย